

Regeling van de Minister voor Wonen, Wijken en Integratie van 21 december 2009, nr. BJZ2009065781, tot wijziging van de Regeling energieprestatie gebouwen (wijzigingen in verband met de kwaliteitsborging en de vormgeving van het energielabel)

De Minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

Gelet op artikel 3.1 van het Besluit energieprestatie gebouwen;

Besluit:

ARTIKEL I

De Regeling energieprestatie gebouwen wordt als volgt gewijzigd:

A

In de artikelen 1, 2, vierde lid, 3, eerste lid, 4, 5, 6 en 7 en in het opschrift van artikel 4 wordt 'energieprestatiecertificaat' vervangen door: energielabel.

B

In de titel van paragraaf 2 wordt 'Energieprestatiecertificaat' vervangen door: Energietabel.

C

Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

1. De begripsbepaling van 'BRL' komt te luiden:

BRL: door het Centraal College van Deskundigen van de Stichting Kwaliteitsborging Installatiesector vastgestelde Nationale Beoordelingsrichtlijn;

2. Na de begripsbepaling van 'energie-index' wordt een begripsbepaling ingevoegd, luidende:

energielabel: energieprestatiecertificaat als bedoeld in het Besluit energieprestatie gebouwen;

3. In de begripsbepaling van 'Minister' wordt ' van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer' vervangen door: voor Wonen, Wijken en Integratie.

D

Het opschrift en het eerste tot en met derde lid van artikel 2 komen te luiden:

Artikel 2. Eisen aan het energielabel

1. Een energielabel wordt afgegeven door een adviseur met een geldig NL-EPBD procescertificaat als bedoeld in BRL 9500, delen 00, 01 en 03, zoals vastgesteld op 20 augustus 2009 en volgens de bepalingsmethode zoals vastgelegd in de ISSO 75 en 82 publicaties, uitgave oktober 2009.
2. Een energielabel voor een woning wordt opgesteld volgens het als bijlage I bij deze regeling opgenomen model 'energielabel woning'. Een energielabel voor een ander gebouw wordt opgesteld volgens het als bijlage II bij deze regeling opgenomen model 'energielabel gebouw'.
3. De bij de bepaling van de energie-index gebruikte rekenmethodiek voldoet aan BRL 9501, zoals vastgesteld op 6 december 2006, inclusief het wijzigingsblad, zoals vastgesteld op 20 augustus 2009.

E

De bijlagen I en II worden vervangen door de bijlagen I en II, zoals deze als bijlagen bij deze regeling zijn gevoegd.

ARTIKEL II

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2010.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Den Haag, 21 december 2009

*De Minister voor Wonen, Wijken en Integratie,
E.E. van der Laan.*

BIJLAGE I

V1	Energie label woning	L1	V3
V2	Afgegeven conform de Regeling energieprestatie gebouwen.		V6
V4	Veel besparingsmogelijkheden		V9
V5	Dit is een variërend element		V9
V8	Uw woning	L2	V11
V7	Weinig besparingsmogelijkheden		V12
V10	Labelklasse maakt vergelijking met woning(en) van het volgende type mogelijk.		V17
V11	Gebruiksoppervlak		MJ
V12	Adviesbedrijf		kWh (elektriciteit)
V13	Opnamedatum		m³ (gas)
V14	Inschrijfnummer		GJ (warmte)
V15	Energie label geldig tot		
V16	Handtekening		
V17	Afmeldnummer		
V18	Energie label op basis van een ander representatief gebouw of gebouwdeel?		
V19	Adres representatief gebouw of gebouwdeel:		
V20	Standaard energiegebruik voor uw woning		
V21	Energiegebruik maakt vergelijking met andere woning(en) mogelijk.		
V22	Het standaard energiegebruik is de hoeveelheid primaire energie die nodig is voor de verwarming van uw woning, de productie van warm water, ventilatie en verlichting.		
V23	De eventuele opbrengst van een zonnepaneel wordt hiervan afgetrokken.		
V24	Het energiegebruik wordt berekend op basis van de bouwkundige eigenschappen en de installaties van uw woning.		
V25	Bij de berekening wordt uitgegaan van het gemiddelde Nederlandse klimaat, een gemiddeld aantal bewoners en gemiddeld bewonersgedrag.		
V26	Het standaard energiegebruik wordt uitgedrukt in de eenheid 'megajoules', dit wordt uitgesplitst naar elektriciteit (kWh), gas (m³) en warmte (GJ).		

V18 Advies voor uw woning

V19 Een goed moment om energiebesparende maatregelen te treffen is tijdens het plegen van (groot)onderhoud of een verbouwing. De kosten van de energiebesparende maatregelen kunnen dan lager zijn. U kunt een advies op maat aanvragen, speciaal op uw huishouden afgestemd (maatwerkadvies). De adviseur zet op een rij waar u energie kunt besparen, hoeveel u daarvoor moet investeren en op welke termijn u de investering kunt terugverdienen. Meer informatie over het energielabel en het maatwerkadvies kunt u vinden op www.vrom.nl/energielabel

V20 De volgende verbetermaatregelen zijn voor uw woning van belang:

V21 *Isolatie (of verdere verbetering van de isolatie) van de begane grondvloer.*
Isolatie van de begane grondvloer kan op verschillende manieren gebeuren en is voornamelijk afhankelijk van de aan- of afwezigheid van een kruipruimte. Door isolatie van de begane grondvloer wordt energie bespaard in uw woning. Daarnaast kan ook het wooncomfort verbeteren doordat de vloer minder koud aanvoelt.

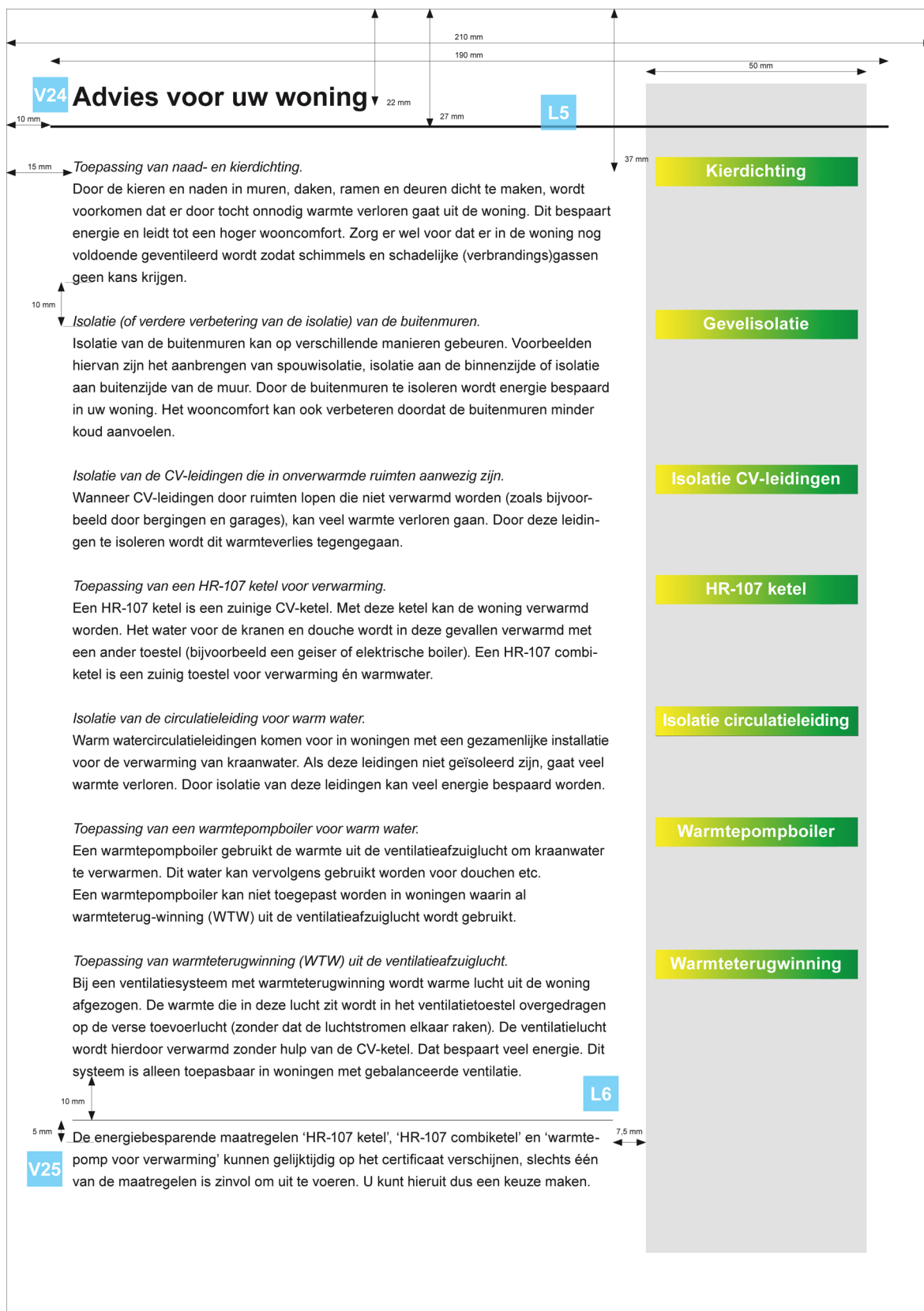
V23 *Isolatie (of verdere verbetering van de isolatie) van het dak.*
Isolatie van het dak kan op verschillende manieren gebeuren. Voorbeelden hiervan zijn het aanbrengen van isolatie aan de binnenzijde of buitenzijde van het dak en isolatie van de vloer van de zolderverdieping. Doordat warmte opstijgt kan warmte via een slecht geïsoleerd dak verloren gaan. Door het dak te isoleren beperkt u dit en wordt energie bespaard in uw woning.

Toepassing van HR++glas.
HR++ glas is een speciaal type dubbel glas. Het heeft een zeer goede isolerende werking. Door toepassing van HR++glas wordt energie bespaard in uw woning. Het wooncomfort kan ook verbeteren doordat u minder last heeft van de koudeval van ramen en geluid van buiten.

Toepassing van een HR-107 combiketel voor verwarming en warm water.
Een HR-107 combiketel is een zuinige CV-ketel waarmee de woning verwarmd kan worden. Daarnaast verwarmt de combiketel het water voor de kranen en douche op een energiezuinige manier.

Toepassing van een zonnecollector en zonneboiler voor warm water.
Een zonnecollector op het dak vangt warmte van de zon op en warmt daarmee kraanwater op. Dit warme water wordt in een boilervat opgeslagen en kan gebruikt worden voor douchen etc. Hierdoor hoeft de CV-ketel minder vaak aan om het kraanwater te verwarmen en wordt energie bespaard. Als het kraanwater in het boilervat te koud is, zorgt de CV-ketel voor de naverwarming van het water.

Toepassing van een warmtepomp voor verwarming.
Een warmtepomp is een modern type verwarmingstoestel dat gebruik maakt van warmte uit de bodem of de (buiten)lucht om een woning te verwarmen. De warmtepomp gebruikt alleen elektriciteit en is energiezuinig. Warmtepompen zijn vooral goed toepasbaar in goed geïsoleerde nieuwe woningen of grondig gerenoveerde bestaande woningen. Een gasaansluiting kan bij een warmtepomp komen te vervallen.

210 mm		190 mm																			
V26	BIJLAGE	22 mm	27 mm																		
10 mm		L7																			
V27	Energie-index	52 mm	57 mm																		
15 mm		L8																			
V28	Voor uw woning wordt een energie-index berekend. Deze bepaalt in welke labelklasse uw woning valt. De letter hieronder geeft de labelklasse van uw woning aan. Het getal geeft de energie-index van de woning aan. De energie-index wordt berekend op basis van de bouwkundige eigenschappen en gebouwgebonden installaties. De berekening gaat uit van een gemiddeld aantal bewoners en gemiddeld bewonersgedrag.																				
35 mm		67 mm																			
V29	<table border="1"><tr><td>A⁺⁺</td><td>A⁺</td><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td><td>E</td><td>F</td><td>G</td></tr><tr><td>≤ 0,50</td><td>0,51 - 0,70</td><td>0,71 - 1,05</td><td>1,06 - 1,30</td><td>1,31 - 1,60</td><td>1,61 - 2,00</td><td>2,01 - 2,40</td><td>2,41 - 2,90</td><td>> 2,90</td></tr></table>			A ⁺⁺	A ⁺	A	B	C	D	E	F	G	≤ 0,50	0,51 - 0,70	0,71 - 1,05	1,06 - 1,30	1,31 - 1,60	1,61 - 2,00	2,01 - 2,40	2,41 - 2,90	> 2,90
A ⁺⁺	A ⁺	A	B	C	D	E	F	G													
≤ 0,50	0,51 - 0,70	0,71 - 1,05	1,06 - 1,30	1,31 - 1,60	1,61 - 2,00	2,01 - 2,40	2,41 - 2,90	> 2,90													
30 mm		15 mm																			
20 mm		142 mm																			
V30	D	132 mm	137 mm																		
(energie-index)		L9																			
V31	Disclaimer																				
De maatregelen die genoemd worden op dit energielabel zijn maatregelen die op dit moment in de meeste gevallen kosten-effectief zijn of dit binnen de geldigheidsduur van het energielabel kunnen worden. Of de genoemde maatregelen daadwerkelijk verantwoord toegepast kunnen worden uit oogpunt van bijvoorbeeld binnenmilieu, comfort, technische mogelijkheden, gezondheid, kosteneffectiviteit en dergelijke is afhankelijk van de huidige specifieke eigenschappen van uw woning. U kunt hierover nader advies inwinnen door bij voorbeeld een maatwerkadvis.																					
V32	Het energielabel geeft inzicht in het gestandaardiseerd gebouwgebonden primaire energiegebruik en niet in het daadwerkelijke energiegebruik van de gebruikers van uw woning. Daarom komt het jaarlijks energiegebruik op het energielabel wellicht niet overeen met de informatie op de jaarlijkse energierekening van uw woning.																				
Alleen een volledig ingevuld energielabel is rechtsgeldig.																					

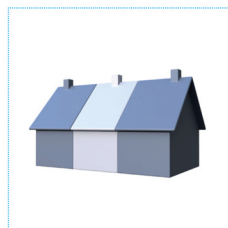
V9

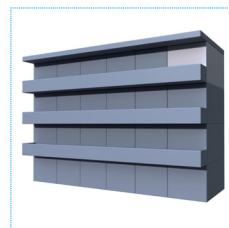
Woning 1

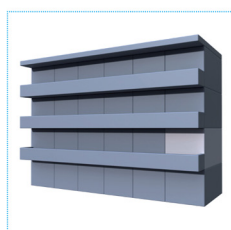
Woning 2

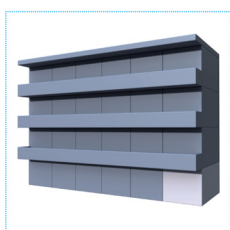
Woning 3

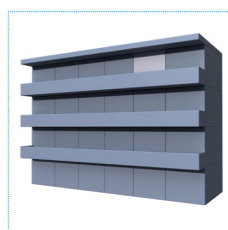
Woning 4

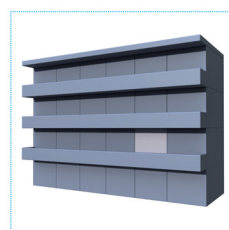
Woning 5

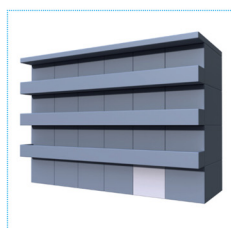
Woning 6

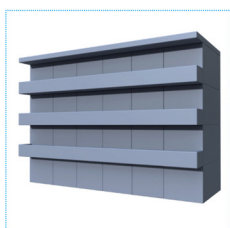
Woning 7

Woning 8

Woning 9

Woning 10

Woning 11

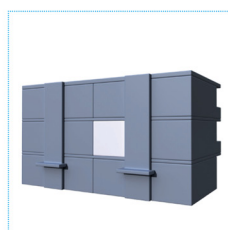
Woning 12

Woning 13

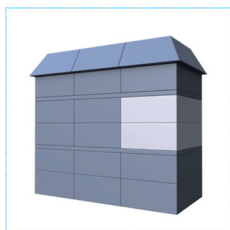
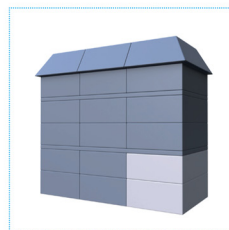
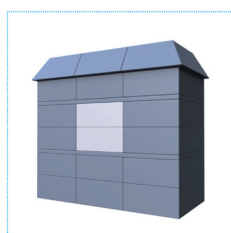
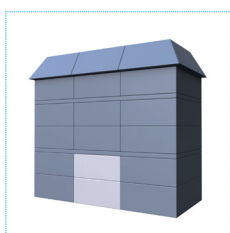
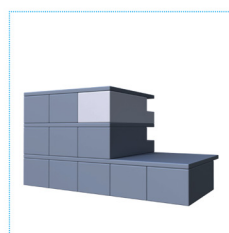
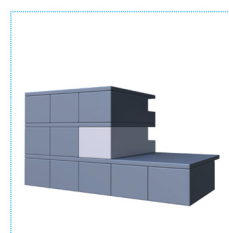
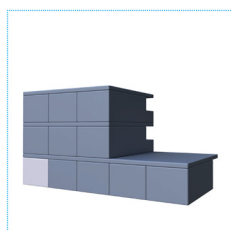
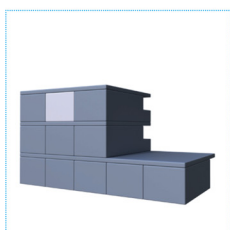
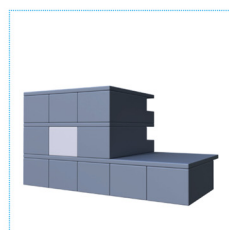
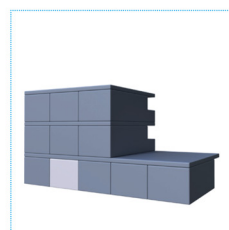
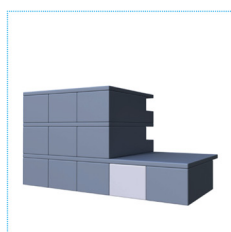
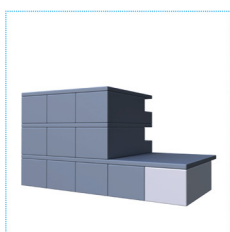
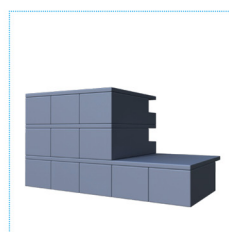
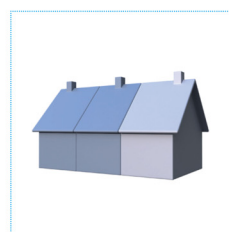
Woning 14

Woning 15

Woning 16

V9**Woning 17****Woning 18****Woning 19****Woning 20****Woning 21****Woning 22****Woning 23****Woning 24****Woning 25****Woning 26****Woning 27****Woning 28****Woning 29****Woning 30****Woning 31****Woning 32**

Energielabel verklarende teksten.

Het energielabel is opgemaakt op een A4 formaat.
(210 millimeter breed en 297 millimeter hoog.)
Algemene opmerking: Blauwe teksten zijn variabele teksten in het voorbeeld en dienen in de definitieve opmaak zwart te zijn.

Vak 1 (V1).
'Energielabel woning' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 22 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 1 (L1).
Lijn 1 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 27 millimeter van de hoogte, heeft een breedte van 190 millimeter. En begint 10 millimeter uit de linkerkant.

Vak 2 (V2).
'Aangegeven conform de Regeling energieprestatie gebouwen.'
Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 32 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 3 (V3).
Vak 3 is een vlak met een breedte van 50 millimeter en een hoogte van 265 millimeter. Het heeft een kleurdekking van 10% zwart. Het staat rechtslijnend, 15 millimeter uit de kant. Het staat 17 millimeter uit de hoogte.

Vak 4 (V4).
'Veel besparingsmogelijkheden.' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 42 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 5 (V5).
Dit is de energielabelklasse. Hier bestaan zeven varianten van. Het heeft ongeacht welke variant een vaste grootte en breedte. Het staat altijd op 15 millimeter vanaf de linkerkant. De onderste punt van het plaatje staat op 112 millimeter vanaf de bovenkant. De bovenste punt staat op 51 millimeter vanaf de bovenkant.

Vak 6 (V6).
Vul hier de letter van de energielabelklasse in. De letter staat gecentreerd in het vak. Het is opgemaakt in de Arial Bold, corps 36 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 77 millimeter van de bovenkant. (Zie toelichting in bijlage) staat er gecentreerd onder, is opgemaakt in de Arial Regular 9 punt en de onderkant van de letter staat op 82 millimeter van de bovenkant.

Vak 7 (V7).
'Weinig besparingsmogelijkheden.' Staat rechts in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 117 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 8 (V8).
'Uw woning' staat links uitgelijnd. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 122 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 2 (L2).
Lijn 2 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 127 millimeter van de hoogte en heeft een breedte van 190 millimeter en begint 10 millimeter uit de linkerkant.

Vak 9 (V9).
Dit is de plek voor het woningtype. Dit is een variërend element. Het heeft altijd een vaste breedte. Het staat altijd in een kader dat 45 millimeter breed en 45 millimeter hoog is. Het kader wordt nu aangegeven door blauwe stippellijnen. Binnen dit kader wordt de woning zowel in de hoogte als in de breedte gecentreerd. (Zie voorbeeld).

Vak 10 (V10).
Alle vaste kopteksten in vak 10 worden gezet in de Arial Bold, corps 9 punt. Alle invulvelden a t/m h worden opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt.
De invulvelden zijn grijze balken met een hoogte van 5 millimeter. Een breedte van 40 millimeter. De balken staan vijf millimeter onder en boven elkaar. De kleur is 10% zwart. De balken links en rechts staan 10 millimeter uit elkaar. De afstand van de rechterkaders tot aan het vlak voor het logo van het adviesbedrijf is 6 millimeter.
Bovenaan onder lijn 2 (L2) staat de regel: 'Labelklasse maakt vergelijking met woning(en) van het volgende type mogelijk.' De onderkant van de letter staat op een hoogte van 132 millimeter van de bovenkant, in de Arial Italic.

- a. Vul hier het woningtype in.
- b. Vul hier het gebruiksooppervlak van de woning in.
- c. Vul hier de datum van opname van het gebouw in: dag en jaar in cijfers en de maand uitgeschreven.
- d. Vul hier in tot wanneer het energielabel geldig is: dag en jaar in cijfers en de maand uitgeschreven.
- e. Vul hier het nummer in dat bij afmelding is gegeven door de beheerder van het landelijk gegevensbestand.
- f. Vul hier de naam van het adviesbedrijf in. Naam adviesbedrijf mag doorlopen.
- g. Vul hier het inschrijvingsnummer bij de Certificerende instelling specifiek voor het certificaat NL-EPBD in. Het nummer wordt gecontroleerd via een steekproef. Dit nummer wordt verstrekt door de certificerende instantie.
- h. Zet hier de handtekening van de adviseur.
- i. Hier is ruimte voor het bedrijfslogo van de adviseur. Dit wordt gecentreerd in het vak, aangegeven door de stippellijn, en wordt nooit groter geplaatst dan het NL-EPBD logo.

Vak 11 (V11).
Alle vaste kopteksten in vak 11 worden gezet in de Arial Bold, corps 9 punt. Alle invulvelden a t/m d worden opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt.
a. Vul hier de straat van het gebouw in. Lange straatnamen dienen afgebroken te worden binnen het daartoe bestemde tekstvak.
b. Vul hier het huisnummer met eventueel een toevoeging in.
c. Vul hier de postcode in.
d. Vul hier de plaatsnaam in.

Vak 12 (V12).
Dit is de plek voor het NL-EPBD logo. Staat gecentreerd in het grijze vlak. De onderkant van het logo staat op 212 millimeter van de bovenkant. Het formaat is 23 millimeter breed en 23 millimeter hoog. Voor maatvoering zie voorbeeld.

- Vak 13 (V13).
- a. 'Energielabel op basis van een ander representatief gebouw of gebouwdeel?' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 197 millimeter van de bovenkant. Erachter staat het invulveld voor 'ja' of 'nee'. Formaat van dat invulveld is 13 mm. breed x 4,5 mm. hoog.
 - b. 'Adres representatief gebouw of gebouwdeel': staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 202 millimeter van de bovenkant. Erachter staat het invulveld voor de adresgegevens indien er bij 13a 'ja' is ingevuld, bestaande uit 2 vakken voor: straat, nummer/toevoeging, postcode, woonplaats achterelkaar uitgeschreven. Formaat eerste invulveld is 57 mm. breed x 4,5 mm. hoog. 5 mm lager staat het tweede invulveld en is 122 mm. breed x 4,5 mm. hoog

Vak 14 (V14).
'Standaard energiegebruik voor uw woning' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 222 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 3 (L3).
Lijn 3 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 227 millimeter van de hoogte en heeft een breedte van 190 millimeter en staat op 10 millimeter uit de linkerkant.

Vak 15 (V15).
'Energiegebruik maakt vergelijking met andere woning(en) mogelijk.'
Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 232 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 16 (V16).
De vaste tekst 'Het standaard energiegebruik....' staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter van de eerste regel staat op een hoogte van 242 millimeter van de bovenkant.
De regelafstand van de teksten bedraagt 5 millimeter.

Vak 17 (V17).

Vul hier het getal van het energiegebruik in Megajoules in. Hier verschijnt naast MJ de drie-deling: kWh (elektriciteit), m³ (gas), en GJ (warmte). De tekst staat gecentreerd in het grijze vlak. De onderkant van de tekst staat op een hoogte van 242 millimeter van de bovenkant. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. 'Mega Joules' staat er gecentreerd onder. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 247 millimeter van de bovenkant. Het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt. Daaronder staat gecentreerd in de grijze balk: ... kWh/m² (elektriciteit) op 262 mm, ... m³ (gas) op 267 mm, ... GJ/m² (warmte) op 272 mm hoogte. Alle waarden afronden op hele getallen. Bij geen waarde het getal '0' invullen.

Vak 18 (V18).

'Advies voor uw woning' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 22 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 4 (L4).

Lijn 4 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 27 millimeter van de hoogte, heeft een breedte van 190 millimeter. De lijn begint op 10 millimeter vanaf de linkerkant.

Vak 19 (V19).

'Een goed moment om energiebesparende maatregelen te treffen' t/m 'kunt u vinden op' is zogenaamde platte tekst. Dit is opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. Het internetadres 'www.vrom.nl/energielabel' staat in Arial Bold, corps 9 punt.

Vak 20 (V20).

'De volgende verbetermaatregelen zijn voor uw woning van belang.' Is opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt. De onderkant van de regel staat op 15 millimeter van de onderkant van het einde van de platte tekst van V19.

Vak 21 (V21).

Dit zijn de verbetermaatregelen. Hier staan voorbeeld-teksten van verbetermaatregelen. De gehele tekst, met uitzondering van de eerste zin, is opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. De eerste zin is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De onderkant van de eerste regel staat op 10 millimeter van de onderkant van de regel van V20. (Zie voorbeeld). Dit geldt voor alle verbetermaatregelen. Deze verbetermaatregelen dienen in dit voorbeeld ter illustratie, er kunnen dus bij verschillende labelklassen verschillende verbetermaatregelen opgenomen worden.

Vak 22 (V22).

Dit is het 'maatregelblokje'. Dit is een variërend element. De breedte is 46 millimeter. Het blokje staat gecentreerd in het grijze vlak. Het blokje is als volgt gepositioneerd ten opzichte van de tekst ernaast: Het midden van het blokje ligt met de onderkant van de eerste regel van het tekstblok. Dit geldt voor elk 'maatregelblokje'. De tekst in het blokje staat in Arial Bold, corps 10 punt en is wit. Het staat gecentreerd in het 'maatregelblokje'.

Vak 23 (V23).

Dit is de afstand tussen de verschillende verbetermaatregel-teksten. Deze afstand tussen de maatregelen is altijd gelijk en bedraagt 10 millimeter. Gemeten vanaf de onderkant van de laatste regel van het ene stuk tekst tot aan de onderkant van de eerste regel van het volgende stuk tekst.

Vak 24 (V24).

Zie V18.

Lijn 5 (L5).

Zie L4.

Lijn 6 (L6).

Lijn 6 staat altijd vast boven de tekst die eronder staat. De lijn heeft een dikte van 0,3 punt en breedte van 122 millimeter. De lijn staat op 10 millimeter, gemeten van de onderkant van de laatste zin uit het stukje tekst erboven.

Vak 25 (V25).

LET OP: DEZE TEKST WORDT ALLEEN OPGENOMEN IN HET CERTIFICAAT ALS MEER DAN EEN VAN DE GENOEMDE MAAT-REGELEN 'HR-107 KETEL', 'HR-107 COMBIKETEL' EN 'WARMTE-POMP' OP HET CERTIFICAAT STAAN. ANDERS VERSCHIJNT VAK 25 NIET OP HET CERTIFICAAT. DAT GELDT OOK VOOR L6. 'De energiebesparende maatregelen....' is opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. De tekst staat gepositioneerd op de lijn (L6) erboven. De onderkant van de eerste regel staat 5 millimeter van L6 af.

Vak 26 (V26).

'BIJLAGE' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. En staat altijd in KAPITALEN. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 22 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 7 (L7).

Zie L4.

Vak 27 (V27).

'Energie-index' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 52 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 8 (L8).

Zie L4, en staat op 57 mm van de hoogte.

Vak 28 (V28).

'Voor uw woning wordt een.....' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. De tekst staat 15 millimeter uit de linkerkant. De tekst staat 67 millimeter uit de hoogte. Gemeten tot aan de onderkant van de eerste regel.

Vak 29 (V29).

Dit is tabel energie-index. Van dit element bestaan meerdere varianten. Het heeft een hoogte van 30 millimeter. Het staat 15 millimeter uit de linker- en 15 millimeter uit de rechterkant.

Vak 30 (V30).

Hier wordt de energielabelklasse en de energie-index ingevuld. Dit is opgemaakt in de Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de energie-index staat op 127 millimeter van de bovenkant. '(energie-index)' staat er gecentreerd onder, is opgemaakt in de Arial Regular 9 punt en de onderkant van de letter staat op 132 millimeter van de bovenkant. De energie-index staat altijd gecentreerd onder het betreffende vlak van de tabel.

Lijn 9 (L9).

Zie L4. Staat op 142 millimeter van de bovenkant.

Vak 31 (V31).

Disclaimer

'De maatregelen die genoemd worden op dit energielabel zijn maatregelen die ...' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. De tekst staat 15 millimeter uit de linkerkant. De tekst staat 152 millimeter uit de hoogte. Gemeten tot aan de onderkant van de eerste regel.

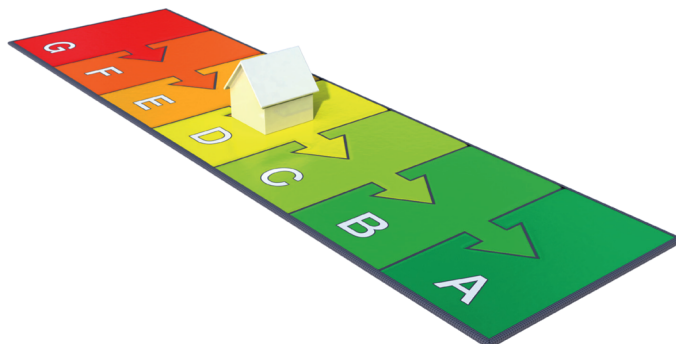
Vak 32 (V32).

'Het energielabel geeft inzicht.....' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. De tekst staat 15 millimeter uit de linkerkant. De tekst staat 10 millimeter los van de tekst van V31. Gemeten vanaf de onderkant van de laatste regel van V31 tot aan de onderkant van de eerste regel van V32.

Energie label woning

Afgegeven conform de Regeling energieprestatie gebouwen.

Veel besparingsmogelijkheden

Weinig besparingsmogelijkheden

D

(zie toelichting in bijlage)

Uw woning

Labelklasse maakt vergelijking met woning(en) van het volgende type mogelijk.

Gebruiksoppervlak

Adviesbedrijf

Opnamedatum

Inschrijfnummer

Energie label geldig tot

Handtekening

Afmeldnummer

Straat

Nummer/toevoeging

Postcode

Woonplaats

Energie label op basis van een ander representatief gebouw of gebouwdeel?

Adres representatief gebouw of gebouwdeel:

Standaard energiegebruik voor uw woning

Energiegebruik maakt vergelijking met andere woning(en) mogelijk.

- Het standaard energiegebruik is de hoeveelheid primaire energie die nodig is voor de verwarming van uw woning, de productie van warm water, ventilatie en verlichting.
- De eventuele opbrengst van een zonnepaneel wordt hiervan afgetrokken.
- Het energiegebruik wordt berekend op basis van de bouwkundige eigenschappen en de installaties van uw woning.
- Bij de berekening wordt uitgegaan van het gemiddelde Nederlandse klimaat, een gemiddeld aantal bewoners en gemiddeld bewonersgedrag.
- Het standaard energiegebruik wordt uitgedrukt in de eenheid 'megajoules', dit wordt uitgesplitst naar elektriciteit (kWh), gas (m³) en warmte (GJ).

MJ

(megajoules)

kWh (elektriciteit)

m³ (gas)

GJ (warmte)

Advies voor uw woning

Een goed moment om energiebesparende maatregelen te treffen is tijdens het plegen van (groot)onderhoud of een verbouwing. De kosten van de energiebesparende maatregelen kunnen dan lager zijn. U kunt een advies op maat aanvragen, speciaal op uw huishouden afgestemd (maatwerkadvies). De adviseur zet op een rij waar u energie kunt besparen, hoeveel u daarvoor moet investeren en op welke termijn u de investering kunt terugverdienen. Meer informatie over het energielabel en het maatwerkadvies kunt u vinden op www.vrom.nl/energielabel

De volgende verbetermaatregelen zijn voor uw woning van belang:

Isolatie (of verdere verbetering van de isolatie) van de begane grondvloer.

Isolatie van de begane grondvloer kan op verschillende manieren gebeuren en is voornamelijk afhankelijk van de aan- of afwezigheid van een kruipruimte. Door isolatie van de begane grondvloer wordt energie bespaard in uw woning. Daarnaast kan ook het wooncomfort verbeteren doordat de vloer minder koud aanvoelt.

Isolatie (of verdere verbetering van de isolatie) van het dak.

Isolatie van het dak kan op verschillende manieren gebeuren. Voorbeelden hiervan zijn het aanbrengen van isolatie aan de binnenzijde of buitenzijde van het dak en isolatie van de vloer van de zolderverdieping. Doordat warmte opstijgt kan warmte via een slecht geïsoleerd dak verloren gaan. Door het dak te isoleren beperkt u dit en wordt energie bespaard in uw woning.

Toepassing van HR++glas.

HR++ glas is een speciaal type dubbel glas. Het heeft een zeer goede isolerende werking. Door toepassing van HR++glas wordt energie bespaard in uw woning. Het wooncomfort kan ook verbeteren doordat u minder last heeft van de koudeval van ramen en geluid van buiten.

Toepassing van een HR-107 combiketel voor verwarming en warm water.

Een HR-107 combiketel is een zuinige CV-ketel waarmee de woning verwarmd kan worden. Daarnaast verwarmt de combiketel het water voor de kranen en douche op een energiezuinige manier.

Toepassing van een zonnecollector en zonneboiler voor warm water.

Een zonnecollector op het dak vangt warmte van de zon op en warmt daarmee kraanwater op. Dit warme water wordt in een boiler opgeslagen en kan gebruikt worden voor douchen etc. Hierdoor hoeft de CV-ketel minder vaak aan om het kraanwater te verwarmen en wordt energie bespaard. Als het kraanwater in het boiler vat te koud is, zorgt de CV-ketel voor de naverwarming van het water.

Toepassing van een warmtepomp voor verwarming.

Een warmtepomp is een modern type verwarmingstoestel dat gebruikt maakt van warmte uit de bodem of de (buiten)lucht om een woning te verwarmen. De warmtepomp gebruikt alleen elektriciteit en is energiezuinig. Warmtepompen zijn vooral goed toepasbaar in goed geïsoleerde nieuwe woningen of grondig gerenoveerde bestaande woningen. Een gasaansluiting kan bij een warmtepomp komen te vervallen.

Vloerisolatie

Dakisolatie

HR++ glas

HR-107 combiketel

Zonneboiler

Warmtepomp

Advies voor uw woning

Toepassing van naad- en kierdichting.

Door de kieren en naden in muren, daken, ramen en deuren dicht te maken, wordt voorkomen dat er door tocht onnodig warmte verloren gaat uit de woning. Dit bespaart energie en leidt tot een hoger wooncomfort. Zorg er wel voor dat er in de woning nog voldoende geventileerd wordt zodat schimmels en schadelijke (verbrandings)gassen geen kans krijgen.

Isolatie (of verdere verbetering van de isolatie) van de buitenmuren.

Isolatie van de buitenmuren kan op verschillende manieren gebeuren. Voorbeelden hiervan zijn het aanbrengen van spouwisolatie, isolatie aan de binnenzijde of isolatie aan buitenzijde van de muur. Door de buitenmuren te isoleren wordt energie bespaard in uw woning. Het wooncomfort kan ook verbeteren doordat de buitenmuren minder koud aanvoelen.

Isolatie van de CV-leidingen die in onverwarmde ruimten aanwezig zijn.

Wanneer CV-leidingen door ruimten lopen die niet verwarmd worden (zoals bijvoorbeeld door bergingen en garages), kan veel warmte verloren gaan. Door deze leidingen te isoleren wordt dit warmteverlies tegengegaan.

Toepassing van een HR-107 ketel voor verwarming.

Een HR-107 ketel is een zuinige CV-ketel. Met deze ketel kan de woning verwarmd worden. Het water voor de kranen en douche wordt in deze gevallen verwarmd met een ander toestel (bijvoorbeeld een geiser of elektrische boiler). Een HR-107 combi-ketel is een zuinig toestel voor verwarming én warmwater.

Isolatie van de circulatieleiding voor warm water.

Warm watercirculatieleidingen komen voor in woningen met een gezamenlijke installatie voor de verwarming van kraanwater. Als deze leidingen niet geïsoleerd zijn, gaat veel warmte verloren. Door isolatie van deze leidingen kan veel energie bespaard worden.

Toepassing van een warmtepompboiler voor warm water.

Een warmtepompboiler gebruikt de warmte uit de ventilatieafzuiglucht om kraanwater te verwarmen. Dit water kan vervolgens gebruikt worden voor douchen etc. Een warmtepompboiler kan niet toegepast worden in woningen waarin al warmteterug-winning (WTW) uit de ventilatieafzuiglucht wordt gebruikt.

Toepassing van warmteterugwinning (WTW) uit de ventilatieafzuiglucht.

Bij een ventilatiesysteem met warmteterugwinning wordt warme lucht uit de woning afgezogen. De warmte die in deze lucht zit wordt in het ventilatietoestel overgedragen op de verse toevoerlucht (zonder dat de luchtstromen elkaar raken). De ventilatielucht wordt hierdoor verwarmd zonder hulp van de CV-ketel. Dat bespaart veel energie. Dit systeem is alleen toepasbaar in woningen met gebalanceerde ventilatie.

De energiebesparende maatregelen 'HR-107 ketel', 'HR-107 combiketel' en 'warmtepomp voor verwarming' kunnen gelijktijdig op het certificaat verschijnen, slechts één van de maatregelen is zinvol om uit te voeren. U kunt hieruit dus een keuze maken.

Kierdichting

Gevelisolatie

Isolatie CV-leidingen

HR-107 ketel

Isolatie circulatieleiding

Warmtepompboiler

Warmteterugwinning

BIJLAGE

Energie-index

Voor uw woning wordt een energie-index berekend. Deze bepaalt in welke labelklasse uw woning valt. De letter hieronder geeft de labelklasse van uw woning aan. Het getal geeft de energie-index van de woning aan. De energie-index wordt berekend op basis van de bouwkundige eigenschappen en gebouwgebonden installaties. De berekening gaat uit van een gemiddeld aantal bewoners en gemiddeld bewonersgedrag.

A⁺⁺	A⁺	A	B	C	D	E	F	G
≤ 0,50	0,51 - 0,70	0,71 - 1,05	1,06 - 1,30	1,31 - 1,60	1,61 - 2,00	2,01 - 2,40	2,41 - 2,90	> 2,90

D

(energie-index)

Disclaimer

De maatregelen die genoemd worden op dit energielabel zijn maatregelen die op dit moment in de meeste gevallen kosten-effectief zijn of dit binnen de geldigheidsduur van het energielabel kunnen worden. Of de genoemde maatregelen daadwerkelijk verantwoord toegepast kunnen worden uit oogpunt van bijvoorbeeld binnenmilieu, comfort, technische mogelijkheden, gezondheid, kosteneffectiviteit en dergelijke is afhankelijk van de huidige specifieke eigenschappen van uw woning. U kunt hierover nader advies inwinnen door bij voorbeeld een maatwerkadvis.

Het energielabel geeft inzicht in het gestandaardiseerd gebouwgebonden primaire energiegebruik en niet in het daadwerkelijke energiegebruik van de gebruikers van uw woning. Daarom komt het jaarlijks energiegebruik op het energielabel wellicht niet overeen met de informatie op de jaarlijkse energierekening van uw woning.

Alleen een volledig ingevuld energielabel is rechtsgeldig.

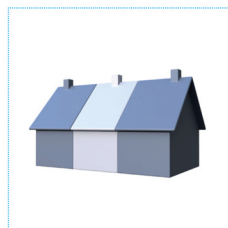
V9

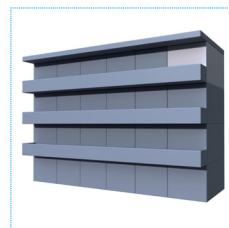
Woning 1

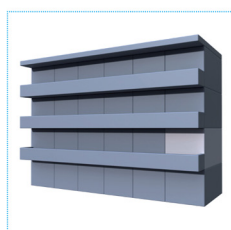
Woning 2

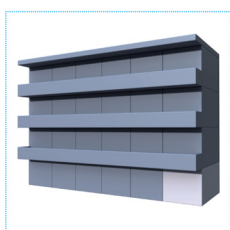
Woning 3

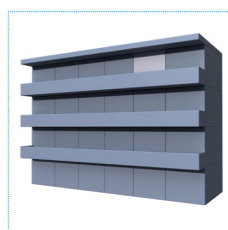
Woning 4

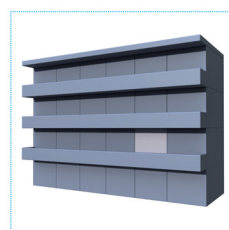
Woning 5

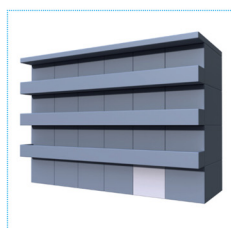
Woning 6

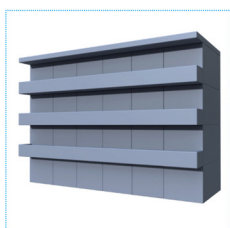
Woning 7

Woning 8

Woning 9

Woning 10

Woning 11

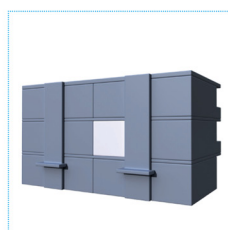
Woning 12

Woning 13

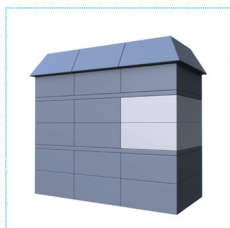
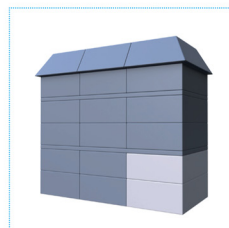
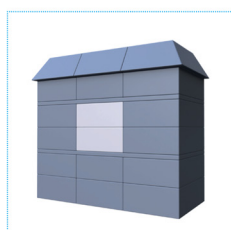
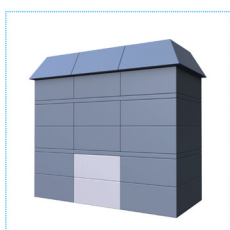
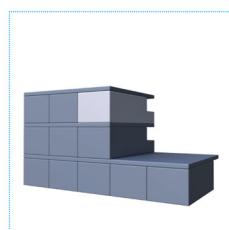
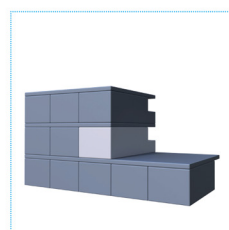
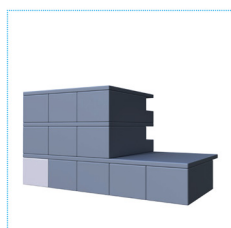
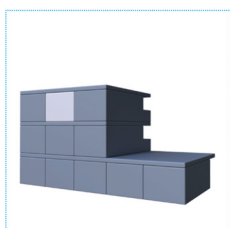
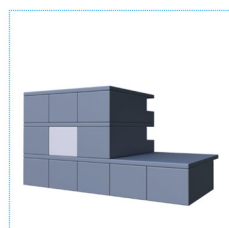
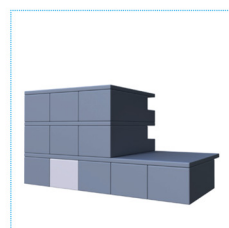
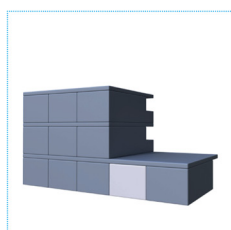
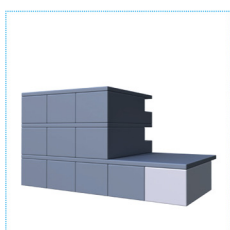
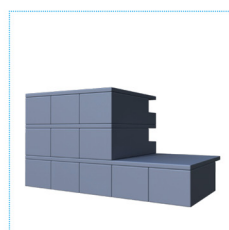
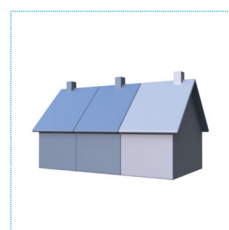
Woning 14

Woning 15

Woning 16

V9**Woning 17****Woning 18****Woning 19****Woning 20****Woning 21****Woning 22****Woning 23****Woning 24****Woning 25****Woning 26****Woning 27****Woning 28****Woning 29****Woning 30****Woning 31****Woning 32**

Energielabel verklarende teksten.

Het energielabel is opgemaakt op een A4 formaat.
(210 millimeter breed en 297 millimeter hoog.)
Algemene opmerking: Blauwe teksten zijn variabele teksten in het voorbeeld en dienen in de definitieve opmaak zwart te zijn.

Vak 1 (V1).
'Energielabel woning' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 22 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 1 (L1).
Lijn 1 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 27 millimeter van de hoogte, heeft een breedte van 190 millimeter. En begint 10 millimeter uit de linkerkant.

Vak 2 (V2).
'Aangegeven conform de Regeling energieprestatie gebouwen.'
Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 32 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 3 (V3).
Vak 3 is een vlak met een breedte van 50 millimeter en een hoogte van 265 millimeter. Het heeft een kleurdekking van 10% zwart. Het staat rechtslijnend, 15 millimeter uit de kant. Het staat 17 millimeter uit de hoogte.

Vak 4 (V4).
'Veel besparingsmogelijkheden.' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 42 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 5 (V5).
Dit is de energielabelklasse. Hier bestaan zeven varianten van. Het heeft ongeacht welke variant een vaste grootte en breedte. Het staat altijd op 15 millimeter vanaf de linkerkant. De onderste punt van het plaatje staat op 112 millimeter vanaf de bovenkant. De bovenste punt staat op 51 millimeter vanaf de bovenkant.

Vak 6 (V6).
Vul hier de letter van de energielabelklasse in. De letter staat gecentreerd in het vak. Het is opgemaakt in de Arial Bold, corps 36 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 77 millimeter van de bovenkant. (Zie toelichting in bijlage) staat er gecentreerd onder, is opgemaakt in de Arial Regular 9 punt en de onderkant van de letter staat op 82 millimeter van de bovenkant.

Vak 7 (V7).
'Weinig besparingsmogelijkheden.' Staat rechts in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 117 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 8 (V8).
'Uw woning' staat links uitgelijnd. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 122 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 2 (L2).
Lijn 2 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 127 millimeter van de hoogte en heeft een breedte van 190 millimeter en begint 10 millimeter uit de linkerkant.

Vak 9 (V9).
Dit is de plek voor het woningtype. Dit is een variërend element. Het heeft altijd een vaste breedte. Het staat altijd in een kader dat 45 millimeter breed en 45 millimeter hoog is. Het kader wordt nu aangegeven door blauwe stippellijnen. Binnen dit kader wordt de woning zowel in de hoogte als in de breedte gecentreerd. (Zie voorbeeld).

Vak 10 (V10).
Alle vaste kopteksten in vak 10 worden gezet in de Arial Bold, corps 9 punt. Alle invulvelden a t/m h worden opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt.
De invulvelden zijn grijze balken met een hoogte van 5 millimeter. Een breedte van 40 millimeter. De balken staan vijf millimeter onder en boven elkaar. De kleur is 10% zwart. De balken links en rechts staan 10 millimeter uit elkaar. De afstand van de rechterkaders tot aan het vlak voor het logo van het adviesbedrijf is 6 millimeter.
Bovenaan onder lijn 2 (L2) staat de regel: 'Labelklasse maakt vergelijking met woning(en) van het volgende type mogelijk.' De onderkant van de letter staat op een hoogte van 132 millimeter van de bovenkant, in de Arial Italic.

- a. Vul hier het woningtype in.
- b. Vul hier het gebruiksooppervlak van de woning in.
- c. Vul hier de datum van opname van het gebouw in: dag en jaar in cijfers en de maand uitgeschreven.
- d. Vul hier in tot wanneer het energielabel geldig is: dag en jaar in cijfers en de maand uitgeschreven.
- e. Vul hier het nummer in dat bij afmelding is gegeven door de beheerder van het landelijk gegevensbestand.
- f. Vul hier de naam van het adviesbedrijf in. Naam adviesbedrijf mag doorlopen.
- g. Vul hier het inschrijvingsnummer bij de Certificerende instelling specifiek voor het certificaat NL-EPBD in. Het nummer wordt gecontroleerd via een steekproef. Dit nummer wordt verstrekt door de certificerende instantie.
- h. Zet hier de handtekening van de adviseur.
- i. Hier is ruimte voor het bedrijfslogo van de adviseur. Dit wordt gecentreerd in het vak, aangegeven door de stippellijn, en wordt nooit groter geplaatst dan het NL-EPBD logo.

Vak 11 (V11).
Alle vaste kopteksten in vak 11 worden gezet in de Arial Bold, corps 9 punt. Alle invulvelden a t/m d worden opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt.
a. Vul hier de straat van het gebouw in. Lange straatnamen dienen afgebroken te worden binnen het daartoe bestemde tekstvak.
b. Vul hier het huisnummer met eventueel een toevoeging in.
c. Vul hier de postcode in.
d. Vul hier de plaatsnaam in.

Vak 12 (V12).
Dit is de plek voor het NL-EPBD logo. Staat gecentreerd in het grijze vlak. De onderkant van het logo staat op 212 millimeter van de bovenkant. Het formaat is 23 millimeter breed en 23 millimeter hoog. Voor maatvoering zie voorbeeld.

- Vak 13 (V13).
- a. 'Energielabel op basis van een ander representatief gebouw of gebouwdeel?' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 197 millimeter van de bovenkant. Erachter staat het invulveld voor 'ja' of 'nee'. Formaat van dat invulveld is 13 mm. breed x 4,5 mm. hoog.
 - b. 'Adres representatief gebouw of gebouwdeel': staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 202 millimeter van de bovenkant. Erachter staat het invulveld voor de adresgegevens indien er bij 13a 'ja' is ingevuld, bestaande uit 2 vakken voor: straat, nummer/toevoeging, postcode, woonplaats achterelkaar uitgeschreven. Formaat eerste invulveld is 57 mm. breed x 4,5 mm. hoog. 5 mm lager staat het tweede invulveld en is 122 mm. breed x 4,5 mm. hoog

Vak 14 (V14).
'Standaard energiegebruik voor uw woning' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 222 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 3 (L3).
Lijn 3 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 227 millimeter van de hoogte en heeft een breedte van 190 millimeter en staat op 10 millimeter uit de linkerkant.

Vak 15 (V15).
'Energiegebruik maakt vergelijking met andere woning(en) mogelijk.'
Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 232 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 16 (V16).
De vaste tekst 'Het standaard energiegebruik....' staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter van de eerste regel staat op een hoogte van 242 millimeter van de bovenkant.
De regelafstand van de teksten bedraagt 5 millimeter.

Vak 17 (V17).

Vul hier het getal van het energiegebruik in Megajoules in. Hier verschijnt naast MJ de drie-deling: kWh (elektriciteit), m³ (gas), en GJ (warmte). De tekst staat gecentreerd in het grijze vlak. De onderkant van de tekst staat op een hoogte van 242 millimeter van de bovenkant. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. 'Mega Joules' staat er gecentreerd onder. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 247 millimeter van de bovenkant. Het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt. Daaronder staat gecentreerd in de grijze balk: ... kWh/m² (elektriciteit) op 262 mm, ... m³ (gas) op 267 mm, ... GJ/m² (warmte) op 272 mm hoogte. Alle waarden afronden op hele getallen. Bij geen waarde het getal '0' invullen.

Vak 18 (V18).

'Advies voor uw woning' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 22 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 4 (L4).

Lijn 4 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 27 millimeter van de hoogte, heeft een breedte van 190 millimeter. De lijn begint op 10 millimeter vanaf de linkerkant.

Vak 19 (V19).

'Een goed moment om energiebesparende maatregelen te treffen' t/m 'kunt u vinden op' is zogenaamde platte tekst. Dit is opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. Het internetadres 'www.vrom.nl/energielabel' staat in Arial Bold, corps 9 punt.

Vak 20 (V20).

'De volgende verbetermaatregelen zijn voor uw woning van belang.' Is opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt. De onderkant van de regel staat op 15 millimeter van de onderkant van het einde van de platte tekst van V19.

Vak 21 (V21).

Dit zijn de verbetermaatregelen. Hier staan voorbeeld-teksten van verbetermaatregelen. De gehele tekst, met uitzondering van de eerste zin, is opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. De eerste zin is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De onderkant van de eerste regel staat op 10 millimeter van de onderkant van de regel van V20. (Zie voorbeeld). Dit geldt voor alle verbetermaatregelen. Deze verbetermaatregelen dienen in dit voorbeeld ter illustratie, er kunnen dus bij verschillende labelklassen verschillende verbetermaatregelen opgenomen worden.

Vak 22 (V22).

Dit is het 'maatregelblokje'. Dit is een variërend element. De breedte is 46 millimeter. Het blokje staat gecentreerd in het grijze vlak. Het blokje is als volgt gepositioneerd ten opzichte van de tekst ernaast: Het midden van het blokje ligt met de onderkant van de eerste regel van het tekstblok. Dit geldt voor elk 'maatregelblokje'. De tekst in het blokje staat in Arial Bold, corps 10 punt en is wit. Het staat gecentreerd in het 'maatregelblokje'.

Vak 23 (V23).

Dit is de afstand tussen de verschillende verbetermaatregel-teksten. Deze afstand tussen de maatregelen is altijd gelijk en bedraagt 10 millimeter. Gemeten vanaf de onderkant van de laatste regel van het ene stuk tekst tot aan de onderkant van de eerste regel van het volgende stuk tekst.

Vak 24 (V24).

Zie V18.

Lijn 5 (L5).

Zie L4.

Lijn 6 (L6).

Lijn 6 staat altijd vast boven de tekst die eronder staat. De lijn heeft een dikte van 0,3 punt en breedte van 122 millimeter. De lijn staat op 10 millimeter, gemeten van de onderkant van de laatste zin uit het stukje tekst erboven.

Vak 25 (V25).

LET OP: DEZE TEKST WORDT ALLEEN OPGENOMEN IN HET CERTIFICAAT ALS MEER DAN EEN VAN DE GENOEMDE MAAT-REGELEN 'HR-107 KETEL', 'HR-107 COMBIKETEL' EN 'WARMTE-POMP' OP HET CERTIFICAAT STAAN. ANDERS VERSCHIJNT VAK 25 NIET OP HET CERTIFICAAT. DAT GELDT OOK VOOR L6. 'De energiebesparende maatregelen....' is opgemaakt in de Arial Regular, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. De tekst staat gepositioneerd op de lijn (L6) erboven. De onderkant van de eerste regel staat 5 millimeter van L6 af.

Vak 26 (V26).

'BIJLAGE' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. En staat altijd in KAPITALEN. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 22 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 7 (L7).

Zie L4.

Vak 27 (V27).

'Energie-index' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 52 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 8 (L8).

Zie L4, en staat op 57 mm van de hoogte.

Vak 28 (V28).

'Voor uw woning wordt een.....' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. De tekst staat 15 millimeter uit de linkerkant. De tekst staat 67 millimeter uit de hoogte. Gemeten tot aan de onderkant van de eerste regel.

Vak 29 (V29).

Dit is tabel energie-index. Van dit element bestaan meerdere varianten. Het heeft een hoogte van 30 millimeter. Het staat 15 millimeter uit de linker- en 15 millimeter uit de rechterkant.

Vak 30 (V30).

Hier wordt de energielabelklasse en de energie-index ingevuld. Dit is opgemaakt in de Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de energie-index staat op 127 millimeter van de bovenkant. '(energie-index)' staat er gecentreerd onder, is opgemaakt in de Arial Regular 9 punt en de onderkant van de letter staat op 132 millimeter van de bovenkant. De energie-index staat altijd gecentreerd onder het betreffende vlak van de tabel.

Lijn 9 (L9).

Zie L4. Staat op 142 millimeter van de bovenkant.

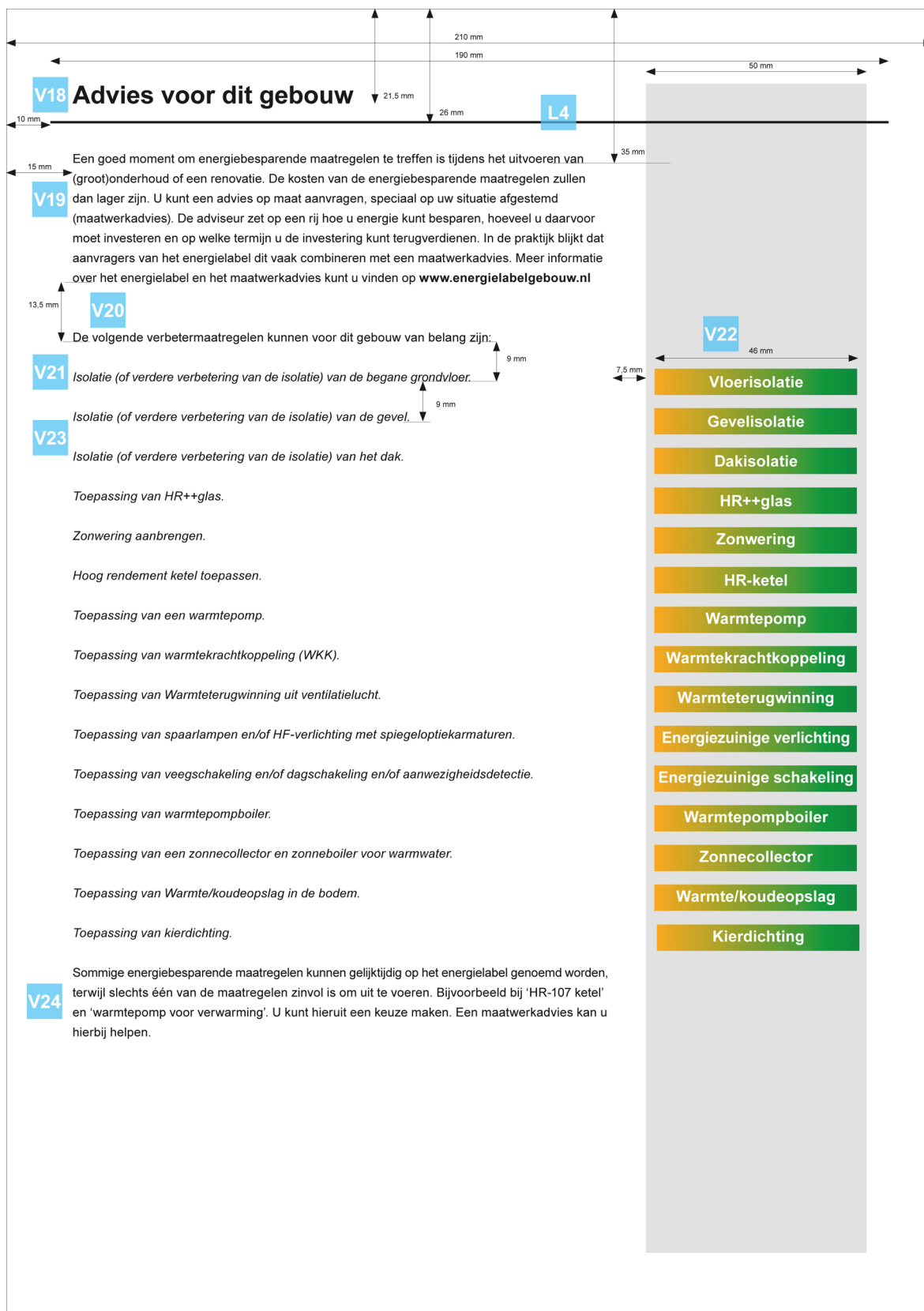
Vak 31 (V31).

Disclaimer

'De maatregelen die genoemd worden op dit energielabel zijn maatregelen die ...' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. De tekst staat 15 millimeter uit de linkerkant. De tekst staat 152 millimeter uit de hoogte. Gemeten tot aan de onderkant van de eerste regel.

Vak 32 (V32).

'Het energielabel geeft inzicht.....' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 9 punt. De regelafstand bedraagt 5 millimeter. De tekst staat 15 millimeter uit de linkerkant. De tekst staat 10 millimeter los van de tekst van V31. Gemeten vanaf de onderkant van de laatste regel van V31 tot aan de onderkant van de eerste regel van V32.

V25

BIJLAGE

V26

Toelichting gebruiksoppervlakte

De gebruiksoppervlakte is dat deel van de vloeroppervlakte dat direct gericht is op het gebruik van het gebouw of van afzonderlijke delen van het gebouw. De niet-dragende binnenwanden spelen bij de bepaling geen rol. De oppervlakte zal afwijken van Bruto vloeroppervlakte (BVO), Netto vloeroppervlak (NVO) en Verhuurbare Vloeroppervlakte (VVO). De volledige definitie voor de bepaling van de oppervlakte is vastgelegd in de NEN 2580.

V27

Een gebouw kan één of meerdere gebruiksfuncties hebben. De volgende gebruiksfuncties kunnen voorkomen: bijeenkomstgebouw-, celgebouw-, gezondheidsgebouw- (klinisch of niet-klinisch), kantoor-, logiesgebouw, onderwijsgebouw-, sportgebouw- en winkelfunctie. Dit gebouw heeft de volgende samenstelling aan gebruiksfuncties.

Samenstelling/functie	Percentage

V28

Energie-index

V29

Voor dit gebouw wordt een energie-index berekend. Deze bepaalt in welke labelklasse dit gebouw valt. De letter hieronder geeft de labelklasse aan. Het getal geeft de energie-index van dit gebouw aan. De energie-index wordt berekend op basis van de bouwkundige eigenschappen en gebouwgebonden installaties. De berekening gaat uit van een gemiddelde Nederlandse klimaat, een gemiddelde bezettingsgraad van het gebouw en gemiddeld gebruikersgedrag.

V30

	A ⁺⁺	A ⁺	A	B	C	D	E	F	G
	≤ 0,50	0,51 - 0,70	0,71 - 1,05	1,06 - 1,15	1,16 - 1,30	1,31 - 1,45	1,46 - 1,60	1,61 - 1,75	> 1,75

V31

E (energie-index)

V32

Disclaimer

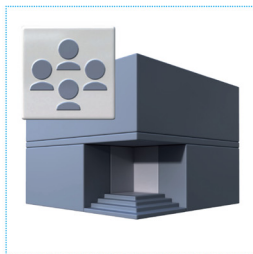
De maatregelen die genoemd worden op dit energielabel zijn maatregelen die op dit moment in de meeste gevallen kosteneffectief zijn of dit binnen de geldigheidsduur van het energielabel kunnen worden. Of de genoemde maatregelen daadwerkelijk verantwoord toegepast kunnen worden uit oogpunt van bijvoorbeeld binnenmilieu, comfort, technische mogelijkheden, gezondheid, kosteneffectiviteit en dergelijke is afhankelijk van de huidige specifieke eigenschappen van dit gebouw. U kunt hierover nader advies inwinnen door bij voorbeeld een maatwerkdadvies.

Het energielabel geeft inzicht in het gestandaardiseerd gebouwgebonden primaire energiegebruik en niet in het daadwerkelijke energiegebruik van de gebruikers van dit gebouw. Daarom komt het jaarlijks energiegebruik op het energielabel wellicht niet overeen met de informatie op de jaarlijkse energierekening van dit gebouw.

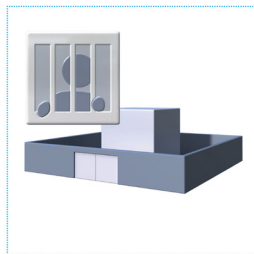
V33

Alleen een volledig ingevuld energielabel is rechtsgeldig.

V9

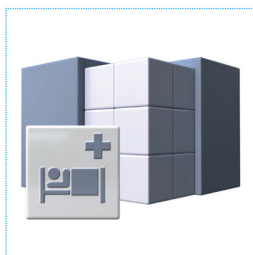
Utiliteit 1

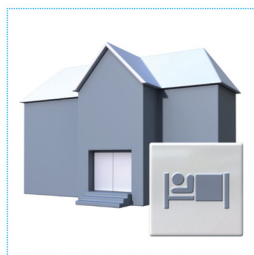
Utiliteit 2

Utiliteit 3

Utiliteit 4

Utiliteit 5

Utiliteit 6

Utiliteit 7

Utiliteit 8

Utiliteit 9

Energielabel verklarende teksten.

Het energielabel is opgemaakt op een A4 formaat.
(210 millimeter breed en 297 millimeter hoog.)

Algemene opmerking: Blauwe teksten zijn variabele teksten in het voorbeeld en dienen in de definitieve opmaak zwart te zijn.

Vak 1 (V1).

'Energielabel gebouw' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 21,5 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 1 (L1).

Lijn 1 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 26 mm van de hoogte, heeft een breedte van 190 mm. En begint 10 mm uit de linkerkant.

Vak 2 (V2).

'Afgegeven conform de Regeling energieprestatie gebouwen.' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 30,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 3 (V3).

Vak 3 is een vlak met een breedte van 50 mm en een hoogte van 265 mm. Het heeft een kleurdekking van 10% zwart. Het staat rechtslijnend, 15 mm uit de kant. Het staat 17 mm uit de hoogte.

Vak 4 (V4).

'Veel besparingsmogelijkheden.' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 37,2 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 5 (V5).

Dit is de energielabelklasse. Hier bestaan zeven varianten van. Het heeft ongeacht welke variant een vaste grootte en breedte. Het staat altijd op 15 mm vanaf de linkerkant. De onderste punt van het plaatje staat op 112 mm vanaf de bovenkant. De bovenste punt staat op 51 mm vanaf de bovenkant.

Vak 6 (V6).

Vul hier de letter van de energielabelklasse in. De letter staat gecentreerd in het vak. Het is opgemaakt in de Arial Bold, corps 36 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 75,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld). 'Zie toelichting in bijlage' staat er gecentreerd onder, is opgemaakt in de Arial Regular 8 punt en de onderkant van de letter staat op 80 mm van de bovenkant.

Vak 7 (V7).

'Weinig besparingsmogelijkheden.' Staat rechts in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 116 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 8 (V8).

'Dit gebouw' staat links uitgelijnd. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 120,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 2 (L2).

Lijn 2 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 125 mm van de hoogte en heeft een breedte van 190 mm en begint 10 mm uit de linkerkant.

Vak 9 (V9).

Dit is de plek voor het gebouwtype. Dit is een variërend element. Het heeft altijd een vaste breedte. Het staat altijd in een kader dat 45 mm breed en 45 mm hoog is. Het kader wordt nu aangegeven door blauwe stippellijnen. Binnen dit kader wordt dit gebouw zowel in de hoogte als in de breedte gecentreerd. (Zie voorbeeld).

Vak 10 (V10).

Alle vaste kopteksten in vak 10 worden gezet in de Arial Bold, corps 8 punt. Alle invulvelden a t/m h worden opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt.

De invulvelden zijn grijze balken met een hoogte van 4 mm. Een breedte van 44 mm. De balken staan 4,5 mm onder en boven elkaar. De kleur is 10% zwart. De balken links en rechts staan 5 mm uit elkaar. De afstand van de rechterkaders tot aan het vlak voor het logo van het adviesbedrijf is 4,5 mm.

In de bovenste balk staat de naam van het gebouw (optioneel)

- Vul hier de naam van het gebouw in (optioneel).
De onderkant van de letter staat op een hoogte van 138,5 mm van de bovenkant, in de Arial Italic.
- Vul hier de functie van dit gebouw in (zie indeling gebruiksfuncties van SenterNovem, www.energielabelgebouw.nl).
- Vul hier het gebruiksoppervlak van dit gebouw in.

- Vul hier de datum van opname van het gebouw in: dag en jaar in cijfers en de maand uitgeschreven.
- Vul hier in tot wanneer het energielabel geldig is: dag en jaar in cijfers en de maand uitgeschreven.
- Vul hier het nummer in dat bij afmelding is gegeven door de beheerder van het landelijk gegevensbestand.
- Vul hier de naam van het adviesbedrijf in. Naam adviesbedrijf mag doorlopen.
- Vul hier het inschrijvingsnummer bij de certificerende instelling specifiek voor het certificaat NL-EPBD in. Het nummer wordt gecontroleerd via een steekproef. Dit nummer wordt verstrekt door de certificerende instantie.
- Zet hier de handtekening van de adviseur.
- Hier is ruimte voor het bedrijfslogo van de adviseur. Dit wordt gecentreerd in het vak, aangegeven door de stippellijn, en wordt nooit groter geplaatst dan het NL-EPBD logo.

Vak 11 (V11).

Alle vaste kopteksten in vak 11 worden gezet in de Arial Bold, corps 8 punt. Alle invulvelden a t/m e worden opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt.

- Vul hier de straat van het gebouw in. Lange straatnamen dienen afgebroken te worden binnen het daartoe bestemde tekstvak.
- Vul hier het huisnummer met eventueel een toevoeging in.
- Vul hier de postcode in.
- Vul hier de plaatsnaam in.
- Vul hier het volgnummer van het gebouw in.

Vak 12 (V12).

Dit is de plek voor het NL-EPBD logo. Staat gecentreerd in het grijze vlak. De onderkant van het logo staat op 212 mm van de bovenkant. Het formaat is 23 mm breed en 23 mm hoog. Voor maatvoering zie voorbeeld.

Vak 13 (V13).

- 'Energielabel op basis van een ander representatief gebouw of gebouwdeel?' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 192,5 mm van de bovenkant. Erachter staat het invulveld voor 'ja' of 'nee'. Formaat van dat invulveld is 13 mm breed x 4,5 mm. hoog.
- 'Adres representatief gebouw of gebouwdeel' staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 197 mm van de bovenkant. Erachter staat het invulveld voor de adresgegevens indien er bij 13a 'ja' is ingevuld, bestaande uit 2 vakken voor: straat, nummer/toevoeging, postcode, woonplaats achterelkaar uitgeschreven. Formaat eerste invulveld is 57 mm breed x 4,5 mm hoog. 5 mm lager staat het tweede invulveld en is 122 mm breed x 4,5 mm hoog.

Vak 14 (V14).

'Standaard energiegebruik voor dit gebouw' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 219,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 3 (L3).

Lijn 3 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 224 mm van de hoogte en heeft een breedte van 190 mm en staat op 10 mm uit de linkerkant.

Vak 15 (V15).

'Energiegebruik per vierkante meter maakt vergelijking met andere gebouwen mogelijk.' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 228,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 16 (V16).

De vaste tekst 'Het standaard energiegebruik...' staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter van de eerste regel staat op een hoogte van 237,5 mm van de bovenkant.

De regelafstand van de teksten bedraagt 4,5 mm.

Vak 17 (V17).

Vul hier het getal van het energiegebruik in Megajoules in. Vul hieronder de kg in voor de CO₂-emissie, kWh voor elektriciteit, m³ voor gas, en m² warmte. De tekst staat gecentreerd in het grijze vlak. De onderkant van de tekst MJ/m² staat op een hoogte van 237,5 mm van de bovenkant. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 16 punt. 'megajoules' staat er gecentreerd onder. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 242 mm van de bovenkant. Het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. Daaronder ... kg/m² op 251 mm, ... (CO₂-emissie) op 255,5 mm, ... kWh/m² (elektriciteit) op 264,5 mm, ... m³/m² (gas) op 269 mm, ... GJ/m² (warmte) op 273,5 mm hoogte. Alle waarden afronden op hele getallen. Bij geen waarde het getal '0' invullen.

Vak 18 (V18).

'Advies voor dit gebouw' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 21,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 19 (V19).

'Een goed moment om energiebesparende maatregelen te treffen' t/m 'kunt u vinden op' is zogenaamde platte tekst. Dit is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De regelafstand bedraagt 4,5 mm. Het internetadres 'www.energielabelgebouw.nl' staat in Arial Bold, corps 8 punt. Dit blok begint op 35 mm van de bovenkant.

Lijn 4 (L4).

Lijn 4 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 26 mm van de hoogte, heeft een breedte van 190 mm. De lijn begint op 10 mm vanaf de linkerkant.

Vak 20 (V20).

'De volgende verbetermaatregelen kunnen voor dit gebouw van belang zijn.' is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de regel staat op 13,5 mm van de onderkant van het einde van de platte tekst van V19.

Vak 21 (V21).

Dit zijn de verbetermaatregelen. De regel is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De onderkant van de eerste regel staat op 9 mm van de onderkant van de regel van V20. (Zie voorbeeld).

Vak 22 (V22).

Dit is het 'maatregelblokje'. Dit is een variërend element. De breedte is 46 mm. Het blokje staat gecentreerd in het grijze vlak. Het blokje is als volgt gepositioneerd ten opzichte van de tekst ernaast: Het midden van het blokje ligt met de onderkant van de eerste regel van het tekstblok. Dit geldt voor elk 'maatregelblokje'. De tekst in het blokje staat in Arial Bold, corps 10 punt en is wit. Het staat gecentreerd in het 'maatregelblokje'.

Vak 23 (V23).

Dit is de afstand tussen de verschillende verbetermaatregelkopjes. Deze afstand tussen de maatregelen is altijd gelijk en bedraagt 9 mm. Gemeten vanaf de onderkant van de laatste regel van het ene stuk tekst tot aan de bovenkant van de eerste regel van het volgende stuk tekst.

Vak 24 (V24)

'Sommige energiebesparende maatregelen....' is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De regelafstand bedraagt 4,5 mm. De tekst staat gepositioneerd op 9 mm onder de laatste regel van de tekst van de laatste verbetermaatregel.

Vak 25 (V25).

'BIJLAGE' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. En staat altijd in KAPITALEN. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 21,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 26 (V26).

'Toelichting gebruiksooppervlakte (kopje Arial Italic, corps 8 punt) t/m '... in de NEN 2580 (zogenaamde platte tekst, Arial Regular, corps 8 punt). De regelafstand bedraagt 4,5 mm. Dit blok begint op 35 mm van de bovenkant. Na de eerste alinea volgt een witregel. De tekst 'Een gebouw....' samenstelling aan gebruiksfuncties' begint op 62 mm vanaf de bovenkant. De tekst staat links uitgelijnd in het vlak.

Vak 27 (V27).

De vaste koptekst in vak 27 wordt gezet in de Arial Bold, corps 8 punt. De invulvelden worden opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De invulvelden zijn 9 grijze balken met een hoogte van 3,5 mm en hebben een breedte van 145 mm. De balken staan 4,5 mm onder en boven elkaar. Rechts staan 9 invulvelden van 30 mm breed, voor het aangeven van de percentages, behorende bij de functies, welke links staan aangegeven. De kleur is 10% zwart. De balken links en rechts staan 5 mm uit elkaar. Percentages afronden op hele getallen.

Lijn 5 (L5).

Zie L4.

Vak 28 (V28)

'Energie-index' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 138,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 6 (L6).

Zie L4. Staat op 143 mm van de bovenkant

Vak 29 (V29).

'Voor dit gebouw wordt een.....' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De regelafstand bedraagt 4,5 mm. De tekst staat 15 mm uit de linkerkant. De tekst staat 152 mm uit de hoogte. Gemeten tot aan de onderkant van de eerste regel.

Vak 30 (V30).

Dit is tabel energie-index. Van dit element bestaan meerdere varianten. Het heeft een hoogte van 30 mm. Het staat 15 mm uit de linker- en 15 mm uit de rechterkant.

Vak 31 (V31).

Hier wordt de energielabelklasse en energie-index ingevuld. Dit is opgemaakt in de Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de energie-index staat op 215 mm van de bovenkant. '(energie-index)' staat er gecentreerd onder, is opgemaakt in de Arial Regular 8 punt en de onderkant van de letter staat op 219,5 mm van de bovenkant. De energie-index staat altijd gecentreerd onder het betreffende vlak van de tabel.

Lijn 7 (L7).

Zie L4. Staat op 228,5 mm van de bovenkant

Vak 32 (V32).

Disclaimer

'De maatregelen die genoemd worden op dit energielabel zijn maatregelen die ...' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De regelafstand bedraagt 4,5 mm. De tekst staat 15 mm uit de linkerkant. De tekst staat 242 mm uit de hoogte. Gemeten tot aan de onderkant van de eerste regel.

Vak 33 (V33).

'Het energielabel geeft inzicht.....' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De regelafstand bedraagt 4,5 mm. De tekst staat 15 mm uit de linkerkant. De tekst staat 9 mm los van de tekst van V32. Gemeten vanaf de onderkant van de laatste regel van V32 tot aan de onderkant van de eerste regel van V33.

Energie label gebouw

Afgegeven conform de Regeling energieprestatie gebouwen.

Veel besparingsmogelijkheden

Weinig besparingsmogelijkheden

E

(zie toelichting in bijlage)

Dit gebouw

Labelklasse maakt de vergelijking met gebouwen met overeenkomstige samenstelling mogelijk.

(zie de bijlage voor de samenstelling)

Gebruiksoppervlakte

Adviesbedrijf

Opnamedatum

Inschrijfnummer

Energie label geldig tot

Handtekening

Afmeldnummer

Straat (zie bijlage)

Nummer/toevoeging

Postcode

Plaats

Volgnummer gebouw

Energie label op basis van een ander representatief gebouw of gebouwdeel?

Adres representatief gebouw of gebouwdeel:

Standaard energiegebruik voor dit gebouw

Energiegebruik per vierkante meter maakt vergelijking met andere gebouwen mogelijk.

- Het standaard energiegebruik wordt uitgedrukt in de eenheid 'megajoules' per vierkante meter gebruiksoppervlakte (MJ/m^2), dit is gebaseerd op elektriciteit (kWh/m^2), gas (m^3/m^2) en warmte (GJ/m^2).
- De CO_2 -emissie als gevolg van het standaard energiegebruik wordt uitgedrukt in kilogram per vierkante meter gebruiksoppervlakte (kg/m^2).
- Bij de berekening wordt uitgegaan van het gemiddelde Nederlandse klimaat, een gemiddelde bezettingsgraad van het gebouw en een gemiddeld gebruikersgedrag.
- Het standaard energiegebruik van dit gebouw is de hoeveelheid energie die jaarlijks nodig is voor verwarming, gebouwkoeling, de productie van warm tapwater, ventilatie en verlichting (exclusief apparatuur die geen deel uitmaakt van de klimaat- en verlichtingsinstallaties).

MJ/m^2

(megajoules)

kg/m^2

(CO_2 -emissie)

kWh/m^2 (elektriciteit)

m^3/m^2 (gas)

GJ/m^2 (warmte)

Advies voor dit gebouw

Een goed moment om energiebesparende maatregelen te treffen is tijdens het uitvoeren van (groot)onderhoud of een renovatie. De kosten van de energiebesparende maatregelen zullen dan lager zijn. U kunt een advies op maat aanvragen, speciaal op uw situatie afgestemd (maatwerkadvies). De adviseur zet op een rij hoe u energie kunt besparen, hoeveel u daarvoor moet investeren en op welke termijn u de investering kunt terugverdienen. In de praktijk blijkt dat aanvragers van het energielabel dit vaak combineren met een maatwerkadvies. Meer informatie over het energielabel en het maatwerkadvies kunt u vinden op www.energielabelgebouw.nl

De volgende verbetermaatregelen kunnen voor dit gebouw van belang zijn:

Isolatie (of verdere verbetering van de isolatie) van de begane grondvloer.

Isolatie (of verdere verbetering van de isolatie) van de gevel.

Isolatie (of verdere verbetering van de isolatie) van het dak.

Toepassing van HR++glas.

Zonwering aanbrengen.

Hoog rendement ketel toepassen.

Toepassing van een warmtepomp.

Toepassing van warmtekrachtkoppeling (WKK).

Toepassing van Warmteterugwinning uit ventilatielucht.

Toepassing van spaarlampen en/of HF-verlichting met spiegeloptiekarmaturen.

Toepassing van veegschakeling en/of dagschakeling en/of aanwezigheidsdetectie.

Toepassing van warmtepompboiler.

Toepassing van een zonnecollector en zonneboiler voor warmwater.

Toepassing van Warmte/koudeopslag in de bodem.

Toepassing van kierdichting.

Sommige energiebesparende maatregelen kunnen gelijktijdig op het energielabel genoemd worden, terwijl slechts één van de maatregelen zinvol is om uit te voeren. Bijvoorbeeld bij 'HR-107 ketel' en 'warmtepomp voor verwarming'. U kunt hieruit een keuze maken. Een maatwerkadvies kan u hierbij helpen.

Vloerisolatie

Gevelisolatie

Dakisolatie

HR++glas

Zonwering

HR-ketel

Warmtepomp

Warmtekrachtkoppeling

Warmteterugwinning

Energiezuinige verlichting

Energiezuinige schakeling

Warmtepompboiler

Zonnecollector

Warmte/koudeopslag

Kierdichting

BIJLAGE

Toelichting gebruiksoppervlakte

De gebruiksoppervlakte is dat deel van de vloeroppervlakte dat direct gericht is op het gebruik van het gebouw of van afzonderlijke delen van het gebouw. De niet-dragende binnenwanden spelen bij de bepaling geen rol. De oppervlakte zal afwijken van Bruto vloeroppervlakte (BVO), Netto vloeroppervlak (NVO) en Verhuurbare Vloeroppervlakte (VVO). De volledige definitie voor de bepaling van de oppervlakte is vastgelegd in de NEN 2580.

Een gebouw kan één of meerdere gebruiksfuncties hebben. De volgende gebruiksfuncties kunnen voorkomen: bijeenkomstgebouw-, celgebouw-, gezondheidsgebouw- (klinisch of niet-klinisch), kantoor-, logiesgebouw, onderwijsgebouw-, sportgebouw- en winkelfunctie. Dit gebouw heeft de volgende samenstelling aan gebruiksfuncties.

Samenstelling/functie	Percentage

Energie-index

Voor dit gebouw wordt een energie-index berekend. Deze bepaalt in welke labelklasse dit gebouw valt. De letter hieronder geeft de labelklasse aan. Het getal geeft de energie-index van dit gebouw aan. De energie-index wordt berekend op basis van de bouwkundige eigenschappen en gebouwgebonden installaties. De berekening gaat uit van een gemiddelde Nederlandse klimaat, een gemiddelde bezettingsgraad van het gebouw en gemiddeld gebruikersgedrag.

A⁺⁺	A⁺	A	B	C	D	E	F	G
≤ 0,50	0,51 - 0,70	0,71 - 1,05	1,06 - 1,15	1,16 - 1,30	1,31 - 1,45	1,46 - 1,60	1,61 - 1,75	> 1,75

E
(energie-index)

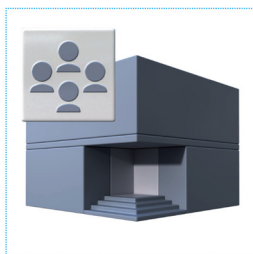
Disclaimer

De maatregelen die genoemd worden op dit energielabel zijn maatregelen die op dit moment in de meeste gevallen kosteneffectief zijn of dit binnen de geldigheidsduur van het energielabel kunnen worden. Of de genoemde maatregelen daadwerkelijk verantwoord toegepast kunnen worden uit oogpunt van bijvoorbeeld binnenmilieu, comfort, technische mogelijkheden, gezondheid, kosteneffectiviteit en dergelijke is afhankelijk van de huidige specifieke eigenschappen van dit gebouw. U kunt hierover nader advies inwinnen door bij voorbeeld een maatwerkadvis.

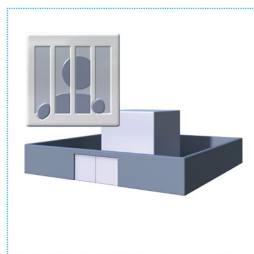
Het energielabel geeft inzicht in het gestandaardiseerd gebouwgebonden primaire energiegebruik en niet in het daadwerkelijke energiegebruik van de gebruikers van dit gebouw. Daarom komt het jaarlijks energiegebruik op het energielabel wellicht niet overeen met de informatie op de jaarlijkse energierekening van dit gebouw.

Alleen een volledig ingevuld energielabel is rechtsgeldig.

V9

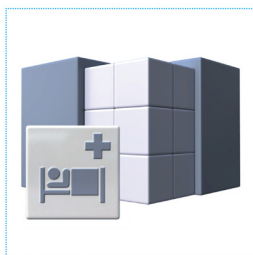
Utiliteit 1

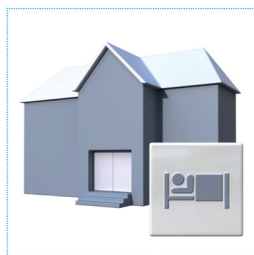
Utiliteit 2

Utiliteit 3

Utiliteit 4

Utiliteit 5

Utiliteit 6

Utiliteit 7

Utiliteit 8

Utiliteit 9

Energielabel verklarende teksten.

Het energielabel is opgemaakt op een A4 formaat.
(210 millimeter breed en 297 millimeter hoog.)
Algemene opmerking: Blauwe teksten zijn variabele teksten in het voorbeeld en dienen in de definitieve opmaak zwart te zijn.

Vak 1 (V1).

'Energielabel gebouw' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 21,5 millimeter van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 1 (L1).

Lijn 1 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 26 mm van de hoogte, heeft een breedte van 190 mm. En begint 10 mm uit de linkerkant.

Vak 2 (V2).

'Afgegeven conform de Regeling energieprestatie gebouwen.' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 30,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 3 (V3).

Vak 3 is een vlak met een breedte van 50 mm en een hoogte van 265 mm. Het heeft een kleurekking van 10% zwart. Het staat rechtslijnend, 15 mm uit de kant. Het staat 17 mm uit de hoogte.

Vak 4 (V4).

'Veel besparingsmogelijkheden.' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 37,2 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 5 (V5).

Dit is de energielabelklasse. Hier bestaan zeven varianten van. Het heeft ongeacht welke variant een vaste grootte en breedte. Het staat altijd op 15 mm vanaf de linkerkant. De onderste punt van het plaatje staat op 112 mm vanaf de bovenkant. De bovenste punt staat op 51 mm vanaf de bovenkant.

Vak 6 (V6).

Vul hier de letter van de energielabelklasse in. De letter staat gecentreerd in het vak. Het is opgemaakt in de Arial Bold, corps 36 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 75,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld). 'Zie toelichting in bijlage' staat er gecentreerd onder, is opgemaakt in de Arial Regular 8 punt en de onderkant van de letter staat op 80 mm van de bovenkant.

Vak 7 (V7).

'Weinig besparingsmogelijkheden.' Staat rechts in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 116 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 8 (V8).

'Dit gebouw' staat links uitgelijnd. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 120,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 2 (L2).

Lijn 2 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 125 mm van de hoogte en heeft een breedte van 190 mm en begint 10 mm uit de linkerkant.

Vak 9 (V9).

Dit is de plek voor het gebouwtype. Dit is een variërend element. Het heeft altijd een vaste breedte. Het staat altijd in een kader dat 45 mm breed en 45 mm hoog is. Het kader wordt nu aangegeven door blauwe stippellijnen. Binnen dit kader wordt dit gebouw zowel in de hoogte als in de breedte gecentreerd. (Zie voorbeeld).

Vak 10 (V10).

Alle vaste kopteksten in vak 10 worden gezet in de Arial Bold, corps 8 punt. Alle invulvelden a t/m h worden opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt.
De invulvelden zijn grijze balken met een hoogte van 4 mm. Een breedte van 44 mm. De balken staan 4,5 mm onder en boven elkaar. De kleur is 10% zwart. De balken links en rechts staan 5 mm uit elkaar. De afstand van de rechterkaders tot aan het vlak voor het logo van het adviesbedrijf is 4,5 mm.
In de bovenste balk staat de naam van het gebouw (optioneel)
a. Vul hier de naam van het gebouw in (optioneel).
De onderkant van de letter staat op een hoogte van 138,5 mm van de bovenkant, in de Arial Italic.
b. Vul hier de functie van dit gebouw in (zie indeling gebruiksfuncties van SenterNovem, www.energielabelgebouw.nl).
c. Vul hier het gebruiksoppervlak van dit gebouw in.

- d. Vul hier de datum van opname van het gebouw in: dag en jaar in cijfers en de maand uitgeschreven.
- e. Vul hier in tot wanneer het energielabel geldig is: dag en jaar in cijfers en de maand uitgeschreven.
- f. Vul hier het nummer in dat bij afmelding is gegeven door de beheerder van het landelijk gegevensbestand.
- g. Vul hier de naam van het adviesbedrijf in. Naam adviesbedrijf mag doorlopen.
- h. Vul hier het inschrijvingsnummer bij de certificerende instelling specifiek voor het certificaat NL-EPBD in. Het nummer wordt gecontroleerd via een steekproef. Dit nummer wordt verstrekt door de certificerende instantie.
- i. Zet hier de handtekening van de adviseur.
- j. Hier is ruimte voor het bedrijfslogo van de adviseur. Dit wordt gecentreerd in het vak, aangegeven door de stippellijn, en wordt nooit groter geplaatst dan het NL-EPBD logo.

Vak 11 (V11).

Alle vaste kopteksten in vak 11 worden gezet in de Arial Bold, corps 8 punt. Alle invulvelden a t/m e worden opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt.
a. Vul hier de straat van het gebouw in. Lange straatnamen dienen afgebroken te worden binnen het daartoe bestemde tekstvak.
b. Vul hier het huisnummer met eventueel een toevoeging in.
c. Vul hier de postcode in.
d. Vul hier de plaatsnaam in.
e. Vul hier het volgnummer van het gebouw in.

Vak 12 (V12).

Dit is de plek voor het NL-EPBD logo. Staat gecentreerd in het grijze vlak. De onderkant van het logo staat op 212 mm van de bovenkant. Het formaat is 23 mm breed en 23 mm hoog. Voor maatvoering zie voorbeeld.

Vak 13 (V13).

- a. 'Energielabel op basis van een ander representatief gebouw of gebouwdeel?' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 192,5 mm van de bovenkant. Erachter staat het invulveld voor 'ja' of 'nee'. Formaat van dat invulveld is 13 mm breed x 4,5 mm. hoog.
- b. 'Adres representatief gebouw of gebouwdeel' staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 197 mm van de bovenkant. Erachter staat het invulveld voor de adresgegevens indien er bij 13a 'ja' is ingevuld, bestaande uit 2 vakken voor: straat, nummer/toevoeging, postcode, woonplaats achterelkaar uitgeschreven. Formaat eerste invulveld is 57 mm breed x 4,5 mm hoog. 5 mm lager staat het tweede invulveld en is 122 mm breed x 4,5 mm hoog.

Vak 14 (V14).

'Standaard energiegebruik voor dit gebouw' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 219,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 3 (L3).

Lijn 3 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 224 mm van de hoogte en heeft een breedte van 190 mm en staat op 10 mm uit de linkerkant.

Vak 15 (V15).

'Energiegebruik per vierkante meter maakt vergelijking met andere gebouwen mogelijk.' Staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 228,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 16 (V16).

De vaste tekst 'Het standaard energiegebruik...' staat links in het vak, het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de letter van de eerste regel staat op een hoogte van 237,5 mm van de bovenkant.
De regelafstand van de teksten bedraagt 4,5 mm.

Vak 17 (V17).

Vul hier het getal van het energiegebruik in Megajoules in. Vul hieronder de kg in voor de CO₂-emissie, kWh voor elektriciteit, m³ voor gas, en m² warmte. De tekst staat gecentreerd in het grijze vlak. De onderkant van de tekst MJ/m² staat op een hoogte van 237,5 mm van de bovenkant. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 16 punt. 'megajoules' staat er gecentreerd onder. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 242 mm van de bovenkant. Het is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. Daaronder ... kg/m² op 251 mm, ... (CO₂-emissie) op 255,5 mm, ... kWh/m² (elektriciteit) op 264,5 mm, ... m³/m² (gas) op 269 mm, ... GJ/m² (warmte) op 273,5 mm hoogte. Alle waarden afronden op hele getallen. Bij geen waarde het getal '0' invullen.

Vak 18 (V18).

'Advies voor dit gebouw' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 21,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 19 (V19).

'Een goed moment om energiebesparende maatregelen te treffen' t/m 'kunt u vinden op' is zogenaamde platte tekst. Dit is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De regelafstand bedraagt 4,5 mm. Het internetadres 'www.energielabelgebouw.nl' staat in Arial Bold, corps 8 punt. Dit blok begint op 35 mm van de bovenkant.

Lijn 4 (L4).

Lijn 4 heeft een dikte van 1,5 punt, staat op 26 mm van de hoogte, heeft een breedte van 190 mm. De lijn begint op 10 mm vanaf de linkerkant.

Vak 20 (V20).

'De volgende verbetermaatregelen kunnen voor dit gebouw van belang zijn.' is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De onderkant van de regel staat op 13,5 mm van de onderkant van het einde van de platte tekst van V19.

Vak 21 (V21).

Dit zijn de verbetermaatregelen. De regel is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De onderkant van de eerste regel staat op 9 mm van de onderkant van de regel van V20. (Zie voorbeeld).

Vak 22 (V22).

Dit is het 'maatregelblokje'. Dit is een variërend element. De breedte is 46 mm. Het blokje staat gecentreerd in het grijze vlak. Het blokje is als volgt gepositioneerd ten opzichte van de tekst ernaast: Het midden van het blokje ligt met de onderkant van de eerste regel van het tekstblok. Dit geldt voor elk 'maatregelblokje'. De tekst in het blokje staat in Arial Bold, corps 10 punt en is wit. Het staat gecentreerd in het 'maatregelblokje'.

Vak 23 (V23).

Dit is de afstand tussen de verschillende verbetermaatregelkopjes. Deze afstand tussen de maatregelen is altijd gelijk en bedraagt 9 mm. Gemeten vanaf de onderkant van de laatste regel van het ene stuk tekst tot aan de bovenkant van de eerste regel van het volgende stuk tekst.

Vak 24 (V24)

'Sommige energiebesparende maatregelen....' is opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De regelafstand bedraagt 4,5 mm. De tekst staat gepositioneerd op 9 mm onder de laatste regel van de tekst van de laatste verbetermaatregel.

Vak 25 (V25).

'BIJLAGE' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. En staat altijd in KAPITALEN. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 21,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Vak 26 (V26).

'Toelichting gebruiksoppervlakte (kopje Arial Italic, corps 8 punt)' t/m '... in de NEN 2580 (zogenaamde platte tekst, Arial Regular, corps 8 punt). De regelafstand bedraagt 4,5 mm. Dit blok begint op 35 mm van de bovenkant. Na de eerste alinea volgt een witregel. De tekst 'Een gebouw....' samenstelling aan gebruiksfuncties' begint op 62 mm vanaf de bovenkant. De tekst staat links uitgelijnd in het vlak.

Vak 27 (V27).

De vaste koptekst in vak 27 wordt gezet in de Arial Bold, corps 8 punt. De invulvelden worden opgemaakt in de Arial Regular, corps 8 punt. De invulvelden zijn 9 grijze balken met een hoogte van 3,5 mm en hebben een breedte van 145 mm. De balken staan 4,5 mm onder en boven elkaar. Rechts staan 9 invulvelden van 30 mm breed, voor het aangeven van de percentages, behorende bij de functies, welke links staan aangegeven. De kleur is 10% zwart. De balken links en rechts staan 5 mm uit elkaar. Percentages afronden op hele getallen.

Lijn 5 (L5).

Zie L4.

Vak 28 (V28)

'Energie-index' staat links uitgelijnd in het vak. Het is opgemaakt in het lettertype Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de letter staat op een hoogte van 138,5 mm van de bovenkant. (Zie voorbeeld).

Lijn 6 (L6).

Zie L4. Staat op 143 mm van de bovenkant

Vak 29 (V29).

'Voor dit gebouw wordt een.....' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De regelafstand bedraagt 4,5 mm. De tekst staat 15 mm uit de linkerkant. De tekst staat 152 mm uit de hoogte. Gemeten tot aan de onderkant van de eerste regel.

Vak 30 (V30).

Dit is tabel energie-index. Van dit element bestaan meerdere varianten. Het heeft een hoogte van 30 mm. Het staat 15 mm uit de linker- en 15 mm uit de rechterkant.

Vak 31 (V31).

Hier wordt de energielabelklasse en energie-index ingevuld. Dit is opgemaakt in de Arial Bold, corps 17 punt. De onderkant van de energie-index staat op 215 mm van de bovenkant. '(energie-index)' staat er gecentreerd onder, is opgemaakt in de Arial Regular 8 punt en de onderkant van de letter staat op 219,5 mm van de bovenkant. De energie-index staat altijd gecentreerd onder het betreffende vlak van de tabel.

Lijn 7 (L7).

Zie L4. Staat op 228,5 mm van de bovenkant

Vak 32 (V32).

Disclaimer

'De maatregelen die genoemd worden op dit energielabel zijn maatregelen die ...' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De regelafstand bedraagt 4,5 mm. De tekst staat 15 mm uit de linkerkant. De tekst staat 242 mm uit de hoogte. Gemeten tot aan de onderkant van de eerste regel.

Vak 33 (V33).

'Het energielabel geeft inzicht.....' staat links uitgelijnd in het vlak. Het is opgemaakt in de Arial Italic, corps 8 punt. De regelafstand bedraagt 4,5 mm. De tekst staat 15 mm uit de linkerkant. De tekst staat 9 mm los van de tekst van V32. Gemeten vanaf de onderkant van de laatste regel van V32 tot aan de onderkant van de eerste regel van V33.

TOELICHTING

Algemeen

1. Inleiding

Deze wijziging van de Regeling energieprestatie gebouwen is het resultaat van een uitgebreid verbeteringstraject. Na de invoering van de labelverplichting op 1 januari 2008 is in de praktijk gebleken dat de lay-out van het eerder vastgestelde energielabel niet in alle gevallen voldoende duidelijk was voor de woonconsumenten. Ook bleek dat verdere randvoorwaarden nodig zijn om een goede uitvoering van het kwaliteitsborgingssysteem door de leveranciers van de energielabels te waarborgen.

Om die reden worden met deze wijzigingsregeling nieuwe versies van de in de oorspronkelijke Regeling energieprestatie gebouwen aangewezen beoordelingsrichtlijnen (hierna: BRLen) aangewezen, en twee nieuwe energielabels vastgesteld.

Met het aanwijzen van de gewijzigde BRLen en met het aanwijzen van ISSOpublikaties zijn in het traject van het afgeven van het label verbeteringen gerealiseerd. Genoemde BRLen en ISSOpublikaties hebben zowel betrekking op de eisen aan de adviseur als op de bepalingmethode bij het afgeven van het label. Belangrijke verbeteringen zijn een strikter opnameprotocol en een verplicht examen voor de bij het label betrokken uitvoerders. Verder moet de geschillenregeling en de actualisatie van de opnamemethodiek worden genoemd. Ook is de gebruiksvriendelijkheid van de software die de energielabeladviseur gebruikt voor het opstellen van een label verbeterd.

Verwacht wordt dat met bovengenoemde wijzigingen het draagvlak voor het energielabel verder zal worden vergroot. Het gaat hierbij zowel om het verplichte label op basis van het Besluit energieprestatie gebouwen als om het label op vrijwillige basis.

2. Notificatie

Deze wijziging van de Regeling energieprestatie gebouwen is op 16 september 2009 gemeld aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen, notificatienummer 2009/0507/NL, ter voldoening aan artikel 8, eerste lid, van Richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEG L 204), zoals gewijzigd bij Richtlijn 98/48/EG van 20 juli 1998 (PbEG L 217).

Deze wijzigingsregeling bevat mogelijk technische voorschriften in de zin van deze richtlijn (notificatie-richtlijn).

Er zijn geen opmerkingen gemaakt die tot wijziging van de regeling leiden.

Melding aan het Secretariaat van de Wereld Handelsorganisatie, ingevolge artikel 2, negende lid, van de op 15 april 1994 te Marrakech tot stand gekomen Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen (Trb. 1994, 235) heeft niet plaatsgevonden nu er in casu geen sprake is van significante gevolgen voor de handel.

3. Gevolgde procedure en inspraak

De wijzigingen in het energielabel en de aangestuurde BRLen zijn tot stand gekomen in nauw overleg met de diverse organisaties uit het bouwbedrijfsleven, waaronder organisaties die zich bezighouden met kwaliteitsborging, met brancheorganisaties en met organisaties van eigenaren en van eindgebruikers. Ook is een daarvoor speciaal samengesteld panel van huurders en woningeigenaren over het nieuwe label geraadpleegd.

4. Administratieve lasten

Deze wijzigingsregeling heeft naar verwachting geen effecten op de administratieve lasten voor burgers en bedrijven. Het belangrijkste onderdeel, de nieuwe lay-out van het label, zorgt er voor dat de energielabeladviseur een beperkt aantal extra handelingen moet verrichten. Een voorbeeld hiervan is dat de adviseur het type bouwwerk moet selecteren dat als icoontje op het voorblad van een bepaald label wordt afgebeeld. Eerder moest ook al een type bouwwerk worden geselecteerd, het aantal keuzemogelijkheden is nu echter uitgebreid. Daartegenover staat dat het kiezen aan de hand van de icoontjes heel gebruiksvriendelijk is.

De verwachting is dat de wijzigingen niet tot een prijsverhoging van het energielabel zullen leiden en daarmee niet tot extra lasten voor burgers en bedrijven.

5. Voorlichting

Het belang van voorlichting over het nieuwe energielabel is aanzienlijk. Evenals voorafgaand aan de invoering van de labelverplichting per 1 januari 2008 zal ook nu een intensief voorlichtingstraject

worden gevolgd. Hierbij zal niet alleen informatie over het nieuwe energielabel worden gegeven maar zal ook aandacht aan onderwerpen als bijvoorbeeld de geschillenregeling worden besteed. Dit voorlichtingstraject zal deel uitmaken van een brede campagne met als onderwerp de energiebesparing in de gebouwde omgeving.

Bij de informatieverstrekking zal zowel gebruik van het internet (www.vrom.nl) als van persberichten worden gemaakt. Ook zal postbus 51 worden ingeschakeld en zullen de organisaties die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze wijzigingsregeling opnieuw worden benaderd.

Artikelsgewijs

Onderdelen A en B

Tot de inwerkingtreding van deze wijzigingsregeling werd in de Regeling energieprestatie gebouwen het begrip energieprestatiecertificaat gebruikt. Dit begrip dat rechtstreeks afkomstig is uit de richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD, richtlijn 2002/91/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2002 betreffende de energieprestatie van gebouwen) is gedefinieerd in het Besluit energieprestatie gebouwen. Om de toegankelijkheid te vergroten is ervoor gekozen het begrip energieprestatiecertificaat niet meer te gebruiken en voortaan uitsluitend te spreken van energielabel. In de toelichting op onderdeel C wordt ingegaan op de aansluiting met het begrippenkader uit het Besluit energieprestatie gebouwen.

Onderdeel C

BRL

De eerder opgenomen definitie van BRL is gewijzigd, zodat expliciet is gemaakt dat het gaat om een door het Centraal College van Deskundigen van de Stichting Kwaliteitsborging Installatiesector vastgestelde Nationale Beoordelingsrichtlijn.

Energielabel

Zoals in de toelichting op de onderdelen A en B is uitgelegd wordt het begrip energieprestatiecertificaat vervangen door energielabel. Om het verband tussen de verplichtingen in het Besluit energieprestatie gebouwen, waar is aangegeven in welke gevallen een energieprestatiecertificaat verplicht is, en de Regeling energieprestatie gebouwen waar voortaan alleen van energielabel wordt gesproken, intact te laten is het energielabel hier gedefinieerd als energieprestatiecertificaat als bedoeld in het Besluit energieprestatie gebouwen. Op deze wijze geldt alles wat in het besluit omtrent het energieprestatiecertificaat is geregeld onverkort voor het energielabel.

Onderdeel D

In artikel 2 zijn de eisen aan het energielabel opgenomen. De opzet van de drie nieuwe leden van dit artikel is vergelijkbaar met die van de oude leden een tot en met drie. Het vierde lid is ongewijzigd. In het eerste lid is opgenomen aan welke eisen de adviseur die het label verstrekt moeten voldoen. Opgemerkt wordt dat de stichting Raad voor Accreditatie aan de zogenoemde certificerende instellingen de bevoegdheid verleent tot het certificeren van de adviseurs die het label verstrekken. De eisen aan de adviseurs zijn aangescherpt. Het geldige NL-EPBD procescertificaat van de adviseur moet voortaan voldoen aan BRL 9500, delen 00, 01 en 03, zoals vastgesteld op 20 augustus 2009. In de recente wijzigingen van de BRL 9500 zijn een aantal belangrijke ontwikkelingen opgenomen. Hierbij wordt met name gewezen op de verplichting voor de adviseur om te zijn aangesloten bij de Geschillencommissie energieadvisering (BRL 9500, deel 00, onderdeel 5.6). Wat betreft de klachtenbehandeling is in BRL 9500, deel 00, onderdeel 6.7.5, opgenomen dat de adviseur klachten die verband houden met de afgifte van het label moet registreren. Klagers kunnen zich ook rechtstreeks melden bij www.energielabelklachten.nl. Ook worden er aanvullende eisen aan de opnamemethodiek gesteld. Deze bepalingsmethode is vastgelegd in de ISSO 75 en 82 publicaties, van oktober 2009. In het tweede lid is bepaald hoe het energielabel eruit moet zien. Er wordt daarbij onderscheiden tussen het als bijlage I opgenomen model 'energielabel woning' en het als bijlage II opgenomen model 'energielabel gebouw'.

De lay-out van het label is sterk gewijzigd. Direct valt op dat op het voorblad het zogenoemde 'koelkastlabel' van voorheen vervangen is door een figuur waar bij het rode deel veel besparingsmogelijkheden zijn en bij het groene deel weinig besparingsmogelijkheden.

Beide labels zijn op hoofdlijnen gelijk. Op het voorblad van het label wordt afhankelijk van het soort woning of soort utiliteitsgebouw door de adviseur een icoontje uit de bijgevoegde lijst geplaatst. Met de nieuwe vormgeving is de informatie op het label beter te begrijpen. Het is voortaan zowel mogelijk om labels per type gebouw te vergelijken als ook om bij ongelijksoortige gebouwen het

gestandaardiseerde jaarverbruik te vergelijken. Ook is op het label het energieverbruik opgesplitst naar energiedragers (soort energie) af te lezen.

Evenals voorheen is het energielabel 10 jaar geldig gerekend vanaf het moment van opname. Voortaan is expliciet op het label opgenomen wanneer de termijn van 10 jaar is verstreken.

Om het label rechtsgeldig te kunnen gebruiken is nodig dat het label daadwerkelijk is afgemeld en een afmeldnummer heeft. Het beeldmerk dat voorheen als bijlage bij de regeling was opgenomen is nu geïntegreerd in het voorblad van het label.

Het derde lid bepaalt dat de bij de bepaling van de energie-index gebruikte rekenmethodiek moet voldoen aan BRL 9501 inclusief het wijzigingsblad, zoals vastgesteld op 20 augustus 2009. In dit op basis van de nieuwe technieken geactualiseerde wijzigingsblad zijn de aangepaste Energie-index Rekentesten beschreven, waarmee de software getest kan worden. Overigens wordt opgemerkt dat deze BRL afhankelijk van de ontwikkelingen in de techniek regelmatig zal worden geactualiseerd.

Onderdeel E

De bijlagen I en II bij de oorspronkelijke regeling zijn hiermee vervangen door twee nieuwe bijlagen, I betreft het energielabel voor de woning en II betreft het energielabel voor andere gebouwen.

*De Minister voor Wonen, Wijken en Integratie,
E.E. van der Laan.*